

ശുചിത്വ മിഷൻ

ഭരണ റിപ്പോർട്ട് 2017 - 18

സംസ്ഥാനത്ത് ഗ്രാമ - നഗര പ്രദേശങ്ങളിൽ ശുചിത്വം, മാലിന്യ പരിപാലന മേഖലകളിൽ നോഡൽ ഏജൻസികളായി പ്രവർത്തിച്ചു വന്നിരുന്ന സമ്പൂർണ്ണ ശുചിത്വാരോഗ്യ മിഷൻ, ക്ഷീൻ കേരള മിഷൻ എന്നീ സ്ഥാപനങ്ങളെ സംയോജിപ്പിച്ച് 2008 ജനുവരിയിൽ ശുചിത്വ മിഷൻ രൂപം നൽകുകയുണ്ടായി. തിരുവിതാംകൂർ കൊച്ചിൻ സാഹിത്യ ശാസ്ത്രീയ ധർമ്മ സംഘങ്ങൾ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യുന്നതിനുള്ള ആക്ട് അനുസരിച്ച് രജിസ്റ്റർ ചെയ്തിട്ടുള്ള ശുചിത്വമിഷൻ കേരള സർക്കാരിന്റെ തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ വകുപ്പിന്റെ കീഴിലാണ് പ്രവർത്തിക്കുന്നത്. സമഗ്ര മാലിന്യ പരിപാലനം ലക്ഷ്യമിട്ടുകൊണ്ട് സംസ്ഥാന ബഡ്ജറ്റിൽ വകകൊള്ളിച്ചിട്ടുള്ള ശുചിത്വ കേരളം പദ്ധതി, കേന്ദ്രവിഷ്കൃത പദ്ധതികളായ സ്വച്ഛ് ഭാരത് മിഷൻ (ഗ്രാമീൺ), സ്വച്ഛ് ഭാരത് മിഷൻ (അർബൻ) എന്നീ പദ്ധതികളുമാണ് പ്രധാനമായും ശുചിത്വ മിഷൻ വഴി സംസ്ഥാനത്ത് നടപ്പാക്കി വരുന്നത്. നിലവിൽ ഹരിതകേരളം മിഷന്റെ ശുചിത്വ-മാലിന്യ സംസ്കരണ ഉപമിഷനായും ശുചിത്വ മിഷൻ പ്രവർത്തിച്ചു വരുന്നു. ശുചിത്വമിഷൻ ഗവേണിംഗ് ബോഡിയുടെ ചെയർമാൻ സംസ്ഥാന തദ്ദേശസ്വയംഭരണ മന്ത്രിയും, വൈസ് ചെയർമാൻ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ വകുപ്പ് അഡീഷണൽ ചീഫ് സെക്രട്ടറിയും, മെമ്പർ കൺവീനർ ശുചിത്വ മിഷൻ എക്സിക്യൂട്ടീവ് ഡയറക്ടറുമാണ്. ഈ സ്ഥാപനത്തിന്റെ ദൈനംദിന ഭരണം തദ്ദേശ ഭരണ വകുപ്പ് അഡീഷണൽ ചീഫ് സെക്രട്ടറി അദ്ധ്യക്ഷനായ ഒരു എക്സിക്യൂട്ടീവ് കമ്മിറ്റിയും ഒരു ഫുൾടൈം എക്സിക്യൂട്ടീവ് ഡയറക്ടറും നിർവ്വഹിച്ചുവരുന്നു.

ഉദ്ദേശലക്ഷ്യങ്ങൾ

1. ശുചിത്വ മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രോജക്ടുകൾ തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള വിദഗ്ദ്ധ ഉപദേശം നൽകൽ
2. ഖരദ്രവ മാലിന്യ സംസ്കരണ ശുചിത്വ പ്രോജക്ടുകൾ പരിശോധിച്ച് സാങ്കേതിക അംഗീകാരം നൽകൽ
3. ശുചിത്വ പ്രോജക്ടുകൾക്ക് കേന്ദ്രവിഷ്കൃത പദ്ധതികൾ വഴിയും സംസ്ഥാന ബഡ്ജറ്റിൽ നിന്നും ആനുകൂല്യമായും സാമ്പത്തിക വിഹിതം നൽകൽ
4. ശുചിത്വ മേഖലയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഇതര സ്ഥാപനങ്ങളുമായി/ വകുപ്പുകളുമായി തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളെ കൂട്ടിയോജിപ്പിക്കൽ
5. ശുചിത്വ പ്രോജക്ടുകളുടെ വിലയിരുത്തലും പഠനവും റിപ്പോർട്ടിംഗും
6. വിപുലമായ വിവര വിദ്യാഭ്യാസ വിനിയമ പ്രവർത്തനങ്ങളിലൂടെ ശുചിത്വ ബോധം സൃഷ്ടിച്ചു കൊണ്ട് ആരോഗ്യകരമായ പരിസരം വീടുകളിലും തൊഴിലിടങ്ങളിലും പൊതുയിടങ്ങളിലും ഉറപ്പുവരുത്തി കേരളത്തിന്റെ പരിസ്ഥിതി മെച്ചപ്പെടുത്തുക

പ്രവർത്തനങ്ങൾ

മാലിന്യമുക്തകേരളം എന്ന ബൃഹത്തായ കർമ്മപദ്ധതി നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് വേണ്ട സാങ്കേതിക സഹായവും സർക്കാർ സാമ്പത്തിക സഹായം നൽകുന്നതിനും ഗ്രാമ-നഗര വ്യത്യാസമില്ലാതെ വിവിധ ശുചിത്വഘടകങ്ങൾ സാങ്കേതിക മേന്മയോടെ നടപ്പാക്കി സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ആരോഗ്യ-പരിസ്ഥിതി നേട്ടം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനുമാണ് തദ്ദേശസ്വയംഭരണ വകുപ്പിന് കീഴിൽ ശുചിത്വ മിഷൻ രൂപീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്. മിഷന്റെ സേവനങ്ങൾ താഴെപ്പറയുന്നവയാണ്.

1. ഗ്രാമീണ മേഖലയിൽ വ്യക്തിഗത കക്കൂസ്, സാമൂഹ്യ ശുചിത്വ സമുച്ചയങ്ങൾ, ഖര ദ്രവ മാലിന്യ പ്രോജക്ടുകൾ, വിവര വിജ്ഞാന വ്യാപനം, ശേഷി വികസനം എന്നിവയ്ക്കുള്ള കേന്ദ്ര-സംസ്ഥാന പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് സഹായം ലഭ്യമാക്കൽ
2. ഖരദ്രവ മാലിന്യ സംസ്കരണമുൾപ്പെടെയുള്ള ശുചിത്വ പ്രോജക്ടുകൾ തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള ശാസ്ത്രീയ-സാങ്കേതിക സഹായവും സാമ്പത്തിക സഹായവും നഗരസഭകൾക്കും ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകൾക്കും ലഭ്യമാക്കൽ
3. ശുചിത്വ പ്രോജക്ടുകൾ പരിശോധിച്ച് സാങ്കേതിക അഭിപ്രായം/ അനുമതി നൽകൽ
4. ശുചിത്വ ഖര മാലിന്യ പദ്ധതികൾക്ക് സംസ്ഥാന ബഡ്ജറ്റിൽ നിന്നും ആനുകൂല്യമായി സാമ്പത്തിക വിഹിതം ലഭ്യമാക്കൽ.
5. തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പരിധിയിൽ വരുന്ന സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ഖര-ദ്രവ മാലിന്യം സംസ്കരണസംവിധാനങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കാനുള്ള സാങ്കേതിക സാമ്പത്തിക സഹായം ലഭ്യമാക്കൽ
6. ആധുനിക അറവുശാലകൾ, ഗ്യാസ് ക്രിമിറ്റോറിയങ്ങൾ എന്നിവ ഉണ്ടാക്കാനുള്ള സാങ്കേതിക സഹായം തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് ലഭ്യമാക്കൽ
7. മനുഷ്യവിസർജ്യത്തിന്റെ സുരക്ഷിത നിർമ്മാർജ്ജനം, ഖര മാലിന്യ പരിപാലനം, ദ്രവ മാലിന്യ പരിപാലനം, കുടിവെള്ള സുരക്ഷ, ഗാർഹിക ശുചിത്വം, വ്യക്തി ശുചിത്വം, പൊതുപരിസര ശുചിത്വം ഇവ ഉറപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള വിപുലമായ പ്രചരണ-പരിശീലന പ്രവർത്തനങ്ങൾ സംഘടിപ്പിക്കൽ.
8. ശുചിത്വ മാലിന്യ സംസ്കരണ മേഖലയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റെ നോഡൽ ഏജൻസിയായി പ്രവർത്തിക്കൽ
9. ശുചിത്വ-മാലിന്യ സംസ്കരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിവിധ പഠനങ്ങൾ നടത്തുകയും തൽസ്ഥിതി റിപ്പോർട്ട് തയ്യാറാക്കുകയും ചെയ്യൽ
10. ഉറവിട മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിന് പ്രോത്സാഹനവും പ്രേരണയും സാമ്പത്തിക സഹായവും ലഭ്യമാക്കൽ
11. ഹരിതകേരളം മിഷന്റെ ശുചിത്വ-മാലിന്യ സംസ്കരണ ഉപമിഷൻ ലക്ഷ്യങ്ങൾ നേടുന്നതിന് വേണ്ട പ്രവർത്തനങ്ങൾ സംഘടിപ്പിക്കൽ

ഉദ്യോഗസ്ഥ ഘടന

1. എക്സിക്യൂട്ടീവ് ഡയറക്ടർ	-	1 (കോൺട്രാക്ട്)
2. ഡയറക്ടർ (ഓപ്പറേഷൻസ്)	-	1 (ഡെപ്യൂട്ടേഷൻ)
3. ഡയറക്ടർ (കുടിവെള്ളം)	-	1 (ഡെപ്യൂട്ടേഷൻ)
4. ഡയറക്ടർ (ദ്രവ മാലിന്യപരിപാലനം)	-	1 (ഡെപ്യൂട്ടേഷൻ)
5. ഡയറക്ടർ (സോളിഡ് വേസ്റ്റ് മാനേജ്മെന്റ്)	-	1 (ഡെപ്യൂട്ടേഷൻ)
6. പ്രോഗ്രാം ഓഫീസർ (ഹെൽത്ത്/ ട്രെയിനിംഗ്/ മോണിറ്ററിംഗ്)	-	3 ഡെപ്യൂട്ടേഷൻ
7. പ്രോഗ്രാം ഓഫീസർ (ഫിനാൻസ്, ഇ- ഗവേണൻസ്, സിസിഡിയു, ഐ.ഇ.സി)	-	4 (കോൺട്രാക്ട്)
8. എക്സ്പെർട്ട് (സാനിറ്റേഷൻ, ഐ.ഇ.സി, ദ്രവമാലിന്യം, ഐ.ഇ.സി., എം.ഐ.എസ്)	-	4 (കോൺട്രാക്ട്)
9. ഓഫീസ് കം- ഫിനാൻസ് മാനേജർ	-	1 (ഡെപ്യൂട്ടേഷൻ)
10. സീനിയർ കൺസൾട്ടന്റ് (ഡിസൈൻ)	-	1 (ഡെപ്യൂട്ടേഷൻ)
11. സീനിയർ കൺസൾട്ടന്റ് (ടെക്നിക്കൽ)	-	1 (കോൺട്രാക്ട്)
12. ടെക്നിക്കൽ അസിസ്റ്റന്റ്	-	2 (കോൺട്രാക്ട്)
13. കോൺഫിഡൻഷ്യൽ അസിസ്റ്റന്റ്	-	1 (കോൺട്രാക്ട്)
14. ക്ലർക്ക്/ടെലിസ്റ്റ്/ഡേറ്റാഎൻട്രി ഓപ്പറേറ്റർ	-	13 (കോൺട്രാക്ട്, 1 സ്കെയിൽ ഓഫ് പേ, 2 ദിവസവേതനം)
15. അക്കൗണ്ടന്റ്	-	1 (കോൺട്രാക്ട്)
16. സ്കിൽ ടെക്നീഷ്യൻ	-	1 ദിവസവേതനം
17. പി.ആർ അസിസ്റ്റന്റ്	-	1 (കോൺട്രാക്ട്)
18. ഡ്രൈവർ	-	3 (1 കോൺട്രാക്ട്, 1 സ്കെയിൽ ഓഫ് പേ, 1 ദിവസവേതനം)
19. ഓഫീസ് അസിസ്റ്റന്റ്	-	4 (1 കോൺട്രാക്ട്, 3 ദിവസവേതനം)
20. സെക്യൂരിറ്റി	-	2 (കോൺട്രാക്ട്)
21. സ്വീപ്പർ	-	3 (ദിവസവേതനം)

ജില്ലാ ശുചിത്വ മിഷൻ

ജില്ലാ തലത്തിൽ പദ്ധതിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏകോപിപ്പിക്കുന്നതിന് ജില്ലാ ശുചിത്വ മിഷനുകൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നു. ജില്ലാ പഞ്ചായത്ത് പ്രസിഡന്റ് ചെയർമാനും ജില്ലാ കളക്ടർ എക്സിക്യൂട്ടീവ് ഡയറക്ടറുമായ ജില്ലാ ശുചിത്വ സമിതിയുടെ നേതൃത്വത്തിലാണ് ജില്ലാ മിഷനുകൾ പ്രവർത്തിച്ചു വരുന്നത്

ഉദ്യോഗസ്ഥ ഘടന

ഗ്രാമ വികസന വകുപ്പിലെ അസിസ്റ്റന്റ് പ്രോജക്ട് ഓഫീസർ (പി&എം) ജില്ലാ കോർഡിനേറ്ററുടെ പൂർണ്ണ ചുമതല വഹിക്കുന്നു. ആലപ്പുഴ ജില്ലയിൽ ഒരു ഡെപ്യൂട്ടി ഡെവലപ്മെന്റ് കമ്മീഷണർക്ക് പൂർണ്ണ ചുമതല നൽകിയിട്ടുണ്ട്. ഡെപ്യൂട്ടേഷൻ വ്യവസ്ഥയിൽ നിയമിക്കപ്പെടുന്ന അസിസ്റ്റന്റ് കോർഡിനേറ്റർ (SWM), അസിസ്റ്റന്റ് കോർഡിനേറ്റർ (ഐ.ഇ.സി) എന്നിവരും കോൺട്രാക്ട്/ദിവസ വേതനാടിസ്ഥാനത്തിൽ നിയമിക്കപ്പെടുന്ന പ്രോഗ്രാം ഓഫീസർ, ടെക്നിക്കൽ കൺസൾട്ടന്റ്, അക്കൗണ്ടന്റ്, ഡോറാ എൻട്രി ഓപ്പറേറ്റർ എന്നിവരും ജില്ലാ ശുചിത്വ മിഷനിൽ പ്രവർത്തിച്ചു വരുന്നു.

കേന്ദ്രാവിഷ്കൃത പദ്ധതികൾ

സ്വച്ഛ് ഭാരത് മിഷൻ (ഗ്രാമീൺ)

ഗ്രാമീണ ജനതയുടെ ജീവിതഗുണമേന്മ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതോടൊപ്പം സ്ത്രീകളുടെ സ്വകാര്യതയും ആത്മാഭിമാനവും ഉറപ്പാക്കുകയെന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെ 1986 ൽ ആരംഭിച്ച കേന്ദ്രാവിഷ്കൃത പദ്ധതിയാണ് കേന്ദ്ര ഗ്രാമീണ ശുചിത്വ പരിപാടി, 1999 മുതൽ കൂടുതൽ ഘടകങ്ങൾ കൂട്ടിച്ചേർത്ത് സമ്പൂർണ്ണ ശുചിത്വ യജ്ഞം പദ്ധതിയായി നടപ്പിലാക്കുകയുണ്ടായി. സമൂഹത്തിലെ ദരിദ്ര കുടുംബങ്ങൾക്ക് ഗാർഹിക കക്കൂസുകൾ പണിയുന്നതിന് സാമ്പത്തിക സഹായം നൽകുന്നതിനുപരിയായി സ്കൂളുകളിലും അങ്കണവാടികളിലും കക്കൂസുകൾ പണിയുവാനും സാമൂഹിക ശുചിത്വ സമുച്ചയങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുന്നതിനും സഹായം ഉറപ്പാക്കി. ഇവ കൂടാതെ ഖര-ദ്രവ മാലിന്യ പരിപാലനവും പദ്ധതിയുടെ ഘടകമായി കൂട്ടിച്ചേർത്തു. തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ നേതൃത്വത്തിൽ സമ്പൂർണ്ണ ശുചിത്വം ഉറപ്പാക്കാൻ ഏറ്റെടുക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങളെ അംഗീകരിക്കുന്നതിനായും സമ്പൂർണ്ണ ശുചിത്വ യജ്ഞ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഊർജസ്വലമാക്കുന്നതിനുമായി ജില്ല-ബ്ലോക്ക്-ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾക്ക് നിർമ്മൽ ഗ്രാമ പുരസ്കാരവും ഏർപ്പെടുത്തുകയുണ്ടായി. പ്രസ്തുത പദ്ധതി 2012 ജൂലൈയിൽ നിർമ്മൽ ഭാരത് അഭിയാൻ എന്നും 2014 ഒക്ടോബറിൽ സ്വച്ഛ് ഭാരത് മിഷൻ (ഗ്രാമീൺ) എന്ന് പുനർനാമകരണം ചെയ്യപ്പെട്ടു.

രാജ്യത്ത് ശുചിത്വ സൗകര്യങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനുള്ള ശ്രമങ്ങൾ ആക്കം കൂട്ടുന്നതിനും മഹാത്മാഗാന്ധിയുടെ 150-ാം ജന്മവർഷമായ 2019 ഓടുകൂടി രാജ്യം ശുചിത്വ പൂർണ്ണമാക്കുന്നതിനും ലക്ഷ്യമിട്ടുകൊണ്ടുള്ള മാർഗനിർദ്ദേശങ്ങളോടെ 2014 ഒക്ടോബർ 2 മുതൽ സ്വച്ഛ് ഭാരത് മിഷൻ (ഗ്രാമീൺ) എന്ന പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. ഓരോ ഗ്രാമത്തിലും തുറസ്സായ സ്ഥലത്തെ മലമൂത്രവിസർജനം പൂർണ്ണമായി ഇല്ലാതാക്കി (ODF) ഖര ദ്രവ മാലിന്യം ശാസ്ത്രീയമായി പരിപാലിച്ച് സമഗ്രവും സമ്പൂർണ്ണവുമായ ശുചിത്വ സൗകര്യങ്ങൾ നവീന സമീപനങ്ങളിലൂടെ ഉറപ്പാക്കുക എന്നതാണ് സ്വച്ഛ് ഭാരത് മിഷൻ (ഗ്രാമീൺ) പദ്ധതിയുമട മുഖ്യ സമീപനം. ഗാർഹിക ശൗചാലയം, സാമൂഹ്യശൗചാലയം, പൊതു ശൗചാലയം, ഖര-ദ്രവമാലിന്യ പരിപാലനം, വിവര വിദ്യാഭ്യാസ വിനിമയ പ്രവർത്തനങ്ങൾ, കാര്യശേഷി വർദ്ധന, ഭരണപരമായ ചിലവ് എന്നീ ഘടകങ്ങളാണ് പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്.

ഓരോ സംസ്ഥാനവും തൻവർഷം ഏറ്റെടുക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ഒരു നിർവ്വഹണ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കി കേന്ദ്ര ഗവൺമെന്റിന് സമർപ്പിക്കേണ്ടതും പ്രസ്തുത പദ്ധതി കേന്ദ്ര ഗവൺമെന്റിന്റെ ഡ്രിങ്കിംഗ് വാട്ടർ ആന്റ് സാനിറ്റേഷൻ മന്ത്രാലയം (MDWS) ചർച്ചയ്ക്ക് വിധേയമാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ആയത് അനുസരിച്ച് ഓരോ സംസ്ഥാനത്തിനുള്ള കേന്ദ്ര വിഹിതം (60%) സംസ്ഥാന സർക്കാർ ഖജനാവിലേക്ക് കൈമാറുന്നു. ആദ്യ ഗഡു നിരൂപാധികമായി സംസ്ഥാന ഗവൺമെന്റിന് നൽകുന്നു. എന്നാൽ രണ്ടാം ഗഡു ലഭിക്കുന്നതിന് ആദ്യഗഡുവിന്റേയും, കഴിഞ്ഞ സാമ്പത്തിക വർഷത്തെ നീക്കിയിരുപ്പ് തുകയുടേയും 60% ചെലവഴിച്ചിരിക്കണം. കേന്ദ്ര വിഹിതവും സംസ്ഥാന വിഹിതവും (40%) ഗ്രാമ വികസന കമ്മീഷണർ ട്രഷറി മുഖാന്തിരം ശുചിത്വ മിഷൻ കൈമാറുകയും ചെയ്യുന്നു. അപ്രകാരം ലഭിക്കുന്ന തുകയും സ്വച്ഛ് ഭാരത് മിഷൻ (ഗ്രാമീൺ) ന്റെ അക്കൗണ്ടിൽ തന്നെ നിക്ഷേപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളിലെ എല്ലാ കുടുംബങ്ങൾക്കും, സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും, പൊതു ഇടങ്ങളിലും ശൗചാലയം ലഭ്യമാക്കി അവ ഉപയോഗിക്കുന്നതിലൂടെയും പൊതു ശുചിത്വ സ്ഥിതി മെച്ചപ്പെടുത്തിയതിന്റേയും ഭാഗമായി 2016 നവംബർ 1 കേരള പിറവി ദിനത്തിൽ കേരള സംസ്ഥാനത്തിലെ ഗ്രാമീണ മേഖല വെളിയിട വിസർജ്ജനവിമുക്ത (Open Defecation Free) മേഖലയായി ബഹു. മുഖ്യമന്ത്രി പ്രഖ്യാപിക്കുകയുണ്ടായി. ഈ സ്ഥിതി നിലനിർത്തുന്നതിനും ഗ്രാമീണ മേഖലയിൽ ഖര-ദ്രവമാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനങ്ങൾ സ്ഥാപിച്ച് പരിപാലിച്ച് മാലിന്യ മുക്തമാക്കുന്നതിനും വേണ്ട പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടന്നു വരുന്നു. 02.10.2019 വരെയാണ് ഈ പദ്ധതിയുടെ കാലയളവ്.

സ്വച്ഛ് ഭാരത് മിഷൻ (അർബൻ)

നമ്മുടെ രാഷ്ട്രപിതാവായ മാഹാത്മാഗാന്ധിയുടെ 150-ാം ജന്മവാർഷികമായ ഒക്ടോബർ രണ്ട് 2019-ാം മാണ്ടിൽ ഭാരതത്തിലെ നഗരപ്രദേശങ്ങൾ പൂർണ്ണമായും ശുചിത്വം കൈവരിക്കുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെ കേന്ദ്ര സർക്കാർ ആവിഷ്കരിച്ച പദ്ധതിയാണ് സ്വച്ഛ് ഭാരത് മിഷൻ (നഗരം). 2014 ഒക്ടോബർ രണ്ടിന് ഭാരതത്തിലെ എല്ലാ നഗരപ്രദേശങ്ങളിലും ഈ പദ്ധതി നിലവിൽ വന്നിരിക്കുകയാണ്. കേന്ദ്ര പാർപ്പിടവും നഗരവികസനവും മന്ത്രാലയമാണ് സ്വച്ഛ് ഭാരത് മിഷൻ (നഗരം) പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് കേന്ദ്ര സർക്കാർ തലത്തിൽ നേതൃത്വം നൽകുന്നത്. 2.10.2019 വരെയാണ് പദ്ധതിയുടെ കാലയളവ്.

സ്വച്ഛ് ഭാരത് മിഷൻ (നഗരം) {SBM (U)} പദ്ധതിയിൽ ഗാർഹിക ശൗചാലയം, സാമൂഹ്യ ശൗചാലയം, പൊതു ശൗചാലയം, ഖരമാലിന്യ പരിപാലനം, വിവര-വിദ്യാഭ്യാസ - വിനിമയ പ്രവർത്തനം, കാര്യശേഷി വികസനം, ഭരണപരമായ കാര്യങ്ങൾക്കുള്ള ചെലവ് എന്നീ ഘടകങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. കണ്ണൂർ കന്റോൺമെന്റുൾപ്പെടെ 93 നഗരപ്രദേശങ്ങൾ ഇതിനകം വെളിയിടവിസർജ്ജന വിമുക്ത മേഖലയായി സ്വയം പ്രഖ്യാപിച്ചിട്ടുണ്ട്. കേന്ദ്ര സർക്കാർ ഏജൻസിയുടെ പരിശോധനപ്രകാരം 72 നഗരസഭകളെ ഒ.ഡി.എഫായി (Open Defecation Free) പ്രഖ്യാപിക്കുകയുണ്ടായി 21 നഗരസഭകൾ പരിശോധനയിലാണ്. കേരളത്തിൽ കൊച്ചി നഗരസഭകൾ മാത്രം ആദ്യഘട്ടമായി സ്വയം ODF ആയി പ്രഖ്യാപിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ പൂർത്തീകരിച്ചിട്ടില്ല.

കമ്മ്യൂണിക്കേഷൻ ആന്റ് ക്ഷാസിറ്റി ഡവലപ്മെന്റ് യൂണിറ്റ് (CCDU)

സാമൂഹികവും രംഗത്ത് പ്രവർത്തിക്കുന്ന തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും വ്യക്തികളുടെയും ശേഷി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും കൂടുതൽ പ്രൊഫഷണലിസത്തോടെ പ്രവർത്തിക്കുന്നതിന് അവരെ പ്രാപ്തരാക്കുന്നതിനും സഹായിക്കുന്നതിനുമായിട്ടാണ് കേന്ദ്രസർക്കാർ കമ്മ്യൂണിക്കേഷൻ ആന്റ് ക്ഷാസിറ്റി ഡവലപ്മെന്റ് യൂണിറ്റ് (സി.സി.ഡി.യു) 2008 ൽ കുടിവെള്ള ശുചിത്വ മേഖലകൾക്ക് അനുവദിച്ചത്. ശുചിത്വ മേഖലയ്ക്ക് അനുവദിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള സി.സി.ഡി.യു വിന്റെ പ്രവർത്തനം ശുചിത്വ മിഷന്റെ കീഴിലാണ് പ്രവർത്തിച്ചു വരുന്നത്.

ശുചിത്വകേരളം പദ്ധതി

കേരളത്തിന്റെ പ്രത്യേക പാരിസ്ഥിതിക സാഹചര്യത്തിൽ ശുചിത്വ-മാലിന്യ പ്രശ്നങ്ങൾ കാര്യക്ഷമമായി കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിനും സങ്കീർണ്ണമായ മാലിന്യ പ്രശ്നങ്ങൾ കണ്ടെത്തി അവയ്ക്ക് പരിഹാരം സാധ്യമാക്കുന്നതിനും ഉത്തരവാദിത്വമാലിന്യ പരിപാലന രീതികൾ അവലംബിക്കുന്നതിന് പൗരന്മാരിൽ അനുകൂല മനോഭാവവും ശീലവൽക്കരണവും സാധ്യമാക്കുന്നതിനും നഗരസഭകൾക്കും, ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾക്കും അധികസഹായം ലഭ്യമാക്കുന്നതിനാണ് ശുചിത്വകേരളം പദ്ധതി ലക്ഷ്യമിടുന്നത്. ഖരമാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനങ്ങൾ, അവയുടെ പരിഷ്കരണം, ഉറവിട മാലിന്യ സംസ്കരണം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കൽ, ദ്രവമാലിന്യ പരിപാലനം, മഴക്കാല പൂർവ്വ ശുചീകരണം, വിവര വിദ്യാഭ്യാസ വിനിയമ പ്രവർത്തനങ്ങൾ, മാലിന്യം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള ഉപകരണങ്ങളുടെ ലഭ്യത, മാലിന്യ പുനരുപയോഗം, പുനഃചംക്രമണം ഇവ വർദ്ധിപ്പിക്കൽ, പഠന ഗവേഷണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ, മെച്ചപ്പെട്ട ശുചിത്വമാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുന്ന സ്ഥാപനങ്ങൾക്കുള്ള പ്രോത്സാഹനം തുടങ്ങിയ ഘടകങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് ഈ പദ്ധതിയിലൂടെ നഗരസഭകൾക്കും, ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾക്കും അധിക സഹായം ലഭ്യമാക്കി വരുന്നു.

ഹരിത കേരളം- ശുചിത്വ-മാലിന്യ സംസ്കരണ ഉപമിഷൻ

കേരളത്തിന്റെ സവിശേഷതകളായി പ്രകീർത്തിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന വൃത്തിയും, ജലസമൃദ്ധിയും വീണ്ടെടുക്കുന്നതിനും സുരക്ഷിത ഭക്ഷ്യവസ്തുക്കളുടെ ഉത്പാദനം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും ലക്ഷ്യമിട്ടാണ് ഹരിതകേരളം മിഷൻ രൂപം നൽകിയിരിക്കുന്നത്. ജനപങ്കാളിത്തത്തോടെ ശാസ്ത്രീയ- മാലിന്യ സംസ്കരണം ഉറപ്പാക്കുന്നതിനും, ശുചിത്വ മാലിന്യ സംസ്കരണ മേഖലയിലെ നിയമങ്ങൾ കർതവ്യമായി നടപ്പിലാക്കുന്നതിനും ശുചിത്വം- ജലസംരക്ഷണം-ജൈവകൃഷി മേഖലകളിൽ പരസ്പര പൂരകമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിനുമായാണ് ഹരിതകേരള മിഷൻ കീഴിലുള്ള ശുചിത്വമാലിന്യ സംസ്കരണ ഉപമിഷൻ ലക്ഷ്യമിടുന്നത്.

ജൈവ-അജൈവ മാലിന്യങ്ങൾ ഉറവിടത്തിൽ തരംതിരിക്കുന്നതിനും, ജൈവ മാലിന്യങ്ങൾ ഗാർഹിക-സ്ഥാപന-സാമൂഹ്യപൊതുതലത്തിൽ സംസ്കരിക്കുന്നതിനും, അജൈവ മാലിന്യങ്ങൾ ശേഖരിച്ച് പൊതു സംവിധാനത്തിലെത്തിച്ച് പുനരുപോഗത്തിനും

പുനഃഛംക്രമണത്തിനും ലഭ്യമാക്കുന്നതിനും, വലിയ മാലിന്യ ഉൽപ്പാദകർ അവരുടെ മാലിന്യം സംസ്കരിക്കുന്നതിന് സ്വന്തമായ സംവിധാനങ്ങൾ ഉപയോഗപ്പെടുത്തണമെന്ന് നിഷ്കർഷിക്കുന്നതിനും, വലിയ നഗരങ്ങളിൽ നൂതനവും കേന്ദ്രീകൃതവുമായ മാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിനും മറ്റുമുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ വിവിധ പദ്ധതികളും സാമ്പത്തിക ലഭ്യതയും ഒത്തുചേർത്ത് സാധ്യമാക്കുന്ന രീതിയാണ് ഹരിത കേരള മിഷൻ അവലംബിച്ചുവരുന്നത്.

2017-18 വാർഷിക പദ്ധതിയിൽ ശുചിത്വ കേരളം (റൂറൽ) ശുചിത്വ കേരളം (അർബൻ), സ്വച്ഛ്ഭാരത് മിഷൻ (ഗ്രാമീൺ), സ്വച്ഛ്ഭാരത് മിഷൻ (അർബൻ) എന്നീ ഇനങ്ങളിലായി വകയിരുത്തപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ബഡ്ജറ്റ് വിഹിതം ഘടകം തിരിച്ച് ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

2017-18

I. ശുചിത്വ കേരളം : ഗ്രാമ പ്രദേശങ്ങൾ

ക്രമ നം.	പദ്ധതി ഘടകങ്ങൾ	തുക (ലക്ഷത്തിൽ)
1	ഖരമാലിന്യ സംസ്കരണ പ്ലാന്റും പുനരുദ്ധാരണവും	500.00
2	ഉറവിട മാലിന്യ സംസ്കരണം	110.00
3	ദ്രവമാലിന്യ സംസ്കരണം (കക്കൂസ് മാലിന്യം ഉൾപ്പെടെ)	300.00
4	മഴക്കാലപൂർവ്വ ശുചീകരണം	1100.00
5	തീവ്രമായ വിവരവിജ്ഞാന വ്യാപന പ്രവർത്തനങ്ങൾ പരിശീലനം, ഗവേഷണവും വികസനവും, ശേഷി വികസനം	200.00
6	ഭരണപരമായ ചിലവുകൾ	225.00
7	ഖരമാലിന്യം ശേഖരിച്ചു കൊണ്ടുപോകുന്നതിനും അത് കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള ഉപകരണങ്ങൾ	110.00
8	പുനഃഛംക്രമണം, മറ്റ് പ്രകൃതി സൗഹൃദ വ്യവസായങ്ങൾ, കച്ചവട സംരംഭങ്ങൾ മുതലായവയ്ക്കു വേണ്ട പ്രോത്സാഹനം	150.00
9	ഉൽപ്പാദകന്റെ അധിക ഉത്തരവാദിത്വം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനും അനുബന്ധ പരിപാടികൾക്കും ഇൻസെന്റീവ് നൽകുന്നതു സംബന്ധിച്ച്	35.00
10	മാലിന്യ സംസ്കരണ മേഖലയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന സ്വയം സഹായ സംഘങ്ങൾ /ചെറുകിട സംരംഭകർ എന്നിവർക്കു നൽകുന്ന ധനസഹായം സംബന്ധിച്ച്	80.00
11	മാലിന്യം ഉൽപ്പാദനം പഠനവും ഗവേഷണവും	50.00
12	ഉറവിട ഖരദ്രവ മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിനുള്ള നൂതന പദ്ധതികൾ	600.00
13	പ്ലാസ്റ്റിക്സിന്റെ ഉപയോഗം കുറയ്ക്കുന്നതിനും അതിനു പകരം വയ്ക്കാവുന്ന നവീന ഉൽപ്പന്നങ്ങൾക്കും സേവനങ്ങൾക്കുമുള്ള പ്രോത്സാഹനം	612.00
14	സാനിറ്ററി നാപ്കിനും, ഡയപ്പറും നൂതന തത്വങ്ങൾ	25.00
15	ഖരദ്രവ മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിനു വേണ്ടിയുള്ള നയങ്ങളും, മാർഗ്ഗരേഖകളും	10.00
16	ക്യാമ്പയിനും പബ്ലിക് റിലേഷനും	60.00
17	കക്കൂസ് മാലിന്യം യന്ത്രവൽകരിക്കുക	1000.00
	ആകെ	5167.00

II. ശുചിത്വ കേരളം: നഗരം

ക്രമ നം	പദ്ധതി ഘടകങ്ങൾ	തുക (ലക്ഷത്തിൽ)
1	ഖരമാലിന്യ സംസ്കരണ പ്ലാന്റും, അവയുടെ പുനരുദ്ധാരണവും	1909.00
2	ഉറവിട മാലിന്യ സംസ്കരണം	
3	പൊതു സ്ഥലങ്ങളിൽ ശുചിത്വ സമുച്ചയ നിർമ്മാണം	
4	പരസ്യ ചാർജ്ജ്, ട്രാൻസാക്ഷൻ ഫീ മുതലായവ	
5	ദ്രവമാലിന്യ സംസ്കരണം (കക്കൂസ് മാലിന്യം ഉൾപ്പെടെ)	
6	മഴക്കാല പൂർവ്വ ശുചീകരണം	
7	തീവ്ര വിവര വിജ്ഞാന വ്യാപന പ്രവർത്തനം, വർക്ക്ഷോപ്പുകൾ, ആർ&ഡി, ശേഷി വികസനം മുതലായവ	
8	പ്രകൃതിസൗഹൃദ സ്ഥാപനങ്ങൾ, സംരംഭങ്ങൾ എന്നിവയ്ക്ക് സഹായവും പുനഃക്രമണത്തിന് പ്രോത്സാഹനവും	
9	സ്കൂളുകൾ, റസിഡൻഷ്യൽ വെൽഫെയർ അസോസിയേഷൻ, നഗരസഭകൾ, സ്ഥാപനങ്ങൾ, വ്യവസായ സ്ഥാപനങ്ങൾ എന്നിവയ്ക്ക് മൽസരാടിസ്ഥാനത്തിൽ ശുചിത്വ അവാർഡ്	
10	മാലിന്യ പരിപാലന പിൻതുണ സേവനങ്ങളിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന സ്വയംസഹായ സംഘങ്ങൾ/ചെറുകിട സംരംഭകർ എന്നിവർക്ക് പിൻതുണ	
11	ഉത്പാദകന്റെ അധിക ഉത്തരവാദിത്വം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കാനുള്ള സാമ്പത്തിക സഹായം	
ആകെ		1909.00

III. ഇൻഗ്രേറ്റഡ് ലോ കോസ്റ്റ് സാനിറ്റേഷൻ (ILCS)

ക്രമ.നം	പദ്ധതി ഘടകങ്ങൾ	തുക (ലക്ഷത്തിൽ)
1	ബയോ ഡൈജസ്റ്റർ ഉപയോഗിച്ചുള്ള ശുചാലയ നിർമ്മാണം	40.00

IV. കേന്ദ്രാവിഷ്കൃത പദ്ധതികൾ

എ) സച്ഛ്ഭാരത് മിഷൻ (ഗ്രാമം)

(രൂപ ലക്ഷത്തിൽ)

ക്രമ.നം	പദ്ധതി ഘടകങ്ങൾ	കേന്ദ്ര വിഹിതം	സംസ്ഥാന വിഹിതം	ആകെ
1	വ്യക്തിഗത ഗാർഹിക ശുചാലയങ്ങൾ	6150.00	4100.00	10250.00
2	കമ്മ്യൂണിറ്റി സാനിറ്ററി കോപ്പക്സുകൾ			
3	വിവര വിജ്ഞാന വ്യാപന/ ശേഷി വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾ			
4	ഖര-ദ്രവ മാലിന്യ പരിപാലനം			
5	ഭരണ ചെലവ്			
		6150.00	4100.00	10250.00

ബി) സ്വച്ഛ്ദാരത് മിഷൻ (നഗരം)

(രൂപ ലക്ഷത്തിൽ)

ക്രമ നം	പദ്ധതി ഘടകങ്ങൾ	കേന്ദ്ര വിഹിതം	സംസ്ഥാന വിഹിതം	ആകെ
1	വ്യക്തിഗത ഗാർഹിക ശൗചാലയങ്ങൾ	10312.50	3437.50	13750.00
2	പൊതു ശൗചാലയം			
3	സാമൂഹിക ശൗചാലയം			
4	മൂത്രപുര			
5	ഖര-ദ്രവ മാലിന്യ പരിപാലനം			
6	വിവര വിജ്ഞാന വ്യാപന/ ശേഷി വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾ			
7	ശേഷി വികസനം പ്രവർത്തനവും ഭരണ ചെലവും			
	ആകെ	10312.50	3437.50	13750.00

പ്രധാന നേട്ടങ്ങൾ

വെളിയിട വിസർജ്ജ്യ വിമുക്ത സംസ്ഥാനം

ശുചിത്വമാലിന്യ സംസ്കരണ മേഖലയിൽ രാജ്യത്തിന് തന്നെ മാതൃകയാക്കാവുന്ന തരത്തിൽ വളരെ നിർണ്ണായകവും ക്രിയാത്മകവുമായ ചുവടുവയ്പുകൾ സംസ്ഥാനത്ത് കഴിഞ്ഞ കാലങ്ങളിൽ നടന്നിട്ടുണ്ട്. 2016 നവംബറിൽ നമ്മുടെ ഗ്രാമപ്രദേശങ്ങളിലെ മുഴുവൻ വീടുകൾക്കും കക്കൂസ് ലഭ്യമാക്കി വെളിയിട വിസർജ്ജ്യ മുക്തമാക്കി എന്നുള്ളതാണ്. ഇതിൽ പ്രധാനം നഗരപ്രദേശങ്ങളെ 2018 - 19 അവസാനത്തോടെ തന്നെ വെളിയിട വിസർജ്ജ്യമുക്തമാക്കാനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടന്നു വരുന്നു. ഇതോടൊപ്പം തന്നെ സർക്കാർ പ്രധാന്യത്തോടെ കാണുന്ന ഒരു കാര്യമാണ് വീടുകളിൽ നിന്നും മറ്റ് സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിന്നും നീക്കം ചെയ്യപ്പെടുന്ന സെപ്റ്റിക് ടാങ്ക് മാലിന്യങ്ങളുടെ ശാസ്ത്രീയ സംസ്കരണം. തിരുവനന്തപുരം മുട്ടത്തറയിലു, കൊച്ചി ബ്രഹ്മപുരത്തും പ്രവർത്തിക്കുന്ന സെപ്റ്റേജ് സംസ്കരണ പ്ലാന്റുകൾക്ക് പുറമേ സംസ്ഥാനത്ത് ഒരു സെപ്റ്റേജ് സംസ്കരണ പ്ലാന്റ് കൂടി 2017-18 ൽ (വെല്ലിംഗ് ടൺ ഐലന്റ്, കൊച്ചി). മറ്റ് 12 ജില്ലകളിലും ഇതിനുള്ള സംവിധാനങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുന്ന തിനുള്ള നടപടികൾ ശുചിത്വമിഷന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ പുരോഗമിക്കുകയാണ്.

ജില്ലാതല ഒ.ഡി.എഫ് (റൂറൽ) - സ്ഥിതി വിവരം

ജില്ല	ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളുടെ എണ്ണം	പൂർത്തിയാക്കിയ കക്കൂസുകളുടെ എണ്ണം (ജലനിധി ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾ ഉൾപ്പെടെ)
തിരുവനന്തപുരം	73	14211
കൊല്ലം	68	12777
പത്തനംതിട്ട	53	10182
ആലപ്പുഴ	72	14985
കോട്ടയം	71	9141
ഇടുക്കി	52	21081

എറണാകുളം	82	7808
തൃശൂർ	86	3002
പാലക്കാട്	88	23075
മലപ്പുറം	94	12011
കോഴിക്കോട്	70	12799
വയനാട്	23	13777
കണ്ണൂർ	71	7182
കാസർകോഡ്	38	12689
ആകെ	941	174720

ജില്ലാതല ഒ.ഡി.എഫ് സ്ഥിതി വിവരം (അർബൻ)							
നം	ജില്ല	മുനിസിപ്പാലിറ്റികളുടെ എണ്ണം	ഐ.എച്ച്.എച്ച്.എൽ ലക്ഷ്യം	പൂർത്തിയാക്കിയത്	പുരോഗതിയിലുള്ളത്	തുടങ്ങിയിട്ടില്ല	ഒ.ഡി.എഫ് പ്രഖ്യാപിച്ച നഗരസഭകളുടെ എണ്ണം
1.	തിരുവനന്തപുരം	5	6317	6317	0		5
2.	കൊല്ലം	5	3397	3397	0		5
3.	പത്തനംതിട്ട	4	1673	1673	0		4
4.	ആലപ്പുഴ	6	1711	1711	0		6
5.	കോട്ടയം	6	1395	1395	0		6
6.	ഇടുക്കി	2	445	445	0		2
7.	എറണാകുളം	14	3407	3368	0	39	13
8.	തൃശൂർ	8	2546	2546	0		8
9.	പാലക്കാട്	7	894	894	0		7
10.	മലപ്പുറം	12	2058	2058	0		12
11.	കോഴിക്കോട്	8	2855	2855	0		8
12.	വയനാട്	3	912	912	0		3
13.	കണ്ണൂർ	10	1198	1198	0		10
14.	കാസർകോഡ്	3	770	770	0		3
	ആകെ	93	29578	29539	0	39	92

അജൈവ മാലിന്യ പരിപാലനത്തിന് എം.സി.എഫുകളും ആർ.ആർ.എഫുകളും

സംസ്ഥാനത്തെ മുഴുവൻ തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും തങ്ങളുടെ പദ്ധതി വിഹിതത്തിന്റെ നിശ്ചിത ശതമാനം (ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾക്ക് 10%, നഗരസഭകൾക്ക് 15%) ശുചിത്വ മാലിന്യസംസ്കരണ

പദ്ധതികൾക്കും പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുമായി നീക്കിവയ്ക്കുന്നതിന് സർക്കാർ അനുവാദം നൽകിയിട്ടുണ്ട്. അത് വഴി സംസ്ഥാനത്തെ 60 ശതമാനത്തോളം വീടുകളിൽ നിന്നും അജൈവ

മാലിന്യങ്ങൾ ശേഖരിച്ച് സംസ്കരിക്കുന്നതിനുള്ള അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് സൃഷ്ടിക്കുന്നതിന് അനുകൂല സാഹചര്യം സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനും സാധിച്ചു. തൽഫലമായി അജൈവമാലിന്യം കൈകാര്യം ചെയ്യുവാൻ കഴിയുന്ന വിധത്തിൽ ഇതിനോടകം തന്നെ 169 മെറ്റീരിയൽ കളക്ഷൻ ഫെസിലിറ്റികൾ (MCF) തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ സ്ഥാപിതമായി. പാഴ്വസ്തുക്കൾ രണ്ടാം തരംതിരിവ് നടത്തി

ബയിലിംഗ്/ക്രമ്പസ്സ് ചെയ്ത് റോഡ് ടാറിംഗിനും മറ്റുമായി ഷ്രഡ് ചെയ്ത് നൂറുകൾക്കുമാറി മാറ്റുന്നതിന് 51 ആർ.ആർ.എഫ് സംവിധാനങ്ങൾ പ്രവർത്തനസജ്ജമായി

മെറ്റീരിയൽ കളക്ഷൻ ഫെസിലിറ്റി (എം.സി.എഫ്) 2017-18 സ്ഥിതി വിവരം

ക്രമ.നം.	ജില്ല	നിർമ്മാണം പൂർത്തീകരിച്ച എം.സി.എഫ് കളുടെ എണ്ണം			പ്രവർത്തനം ആരംഭിച്ചവ		
		ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്	നഗരസഭ/ മുനിസിപ്പൽ കോർപ്പറേഷൻ	ആകെ	ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്	നഗരസഭ/ മുനിസിപ്പൽ കോർപ്പറേഷൻ	ആകെ
1	തിരുവനന്തപുരം	9	30	39	5	30	35
2	കൊല്ലം	6	4	10	2	2	4
3	പത്തനംതിട്ട	5	1	6	11	2	13
4	ആലപ്പുഴ	11	12	23	4	12	16
5	കോട്ടയം	6	7	13	6	7	13
6	ഇടുക്കി	6	2	8	4	2	6
7	എറണാകുളം	4	6	10	5	10	15
8	തൃശ്ശൂർ	6	7	13	3	7	10
9	പാലക്കാട്	3	6	9	4	2	6
10	മലപ്പുറം	12	5	17	7	3	10
11	കോഴിക്കോട്	10	3	13	7	2	9
12	വയനാട്	2	0	2	1	0	1
13	കണ്ണൂർ	20	5	25	16	5	21
14	കാസറഗോഡ്	8	2	10	8	2	10
ആകെ		108	90	198	83	86	169

റിസോഴ്സ് റിക്കവറി സെന്ററുകൾ (ആർ.ആർ.എഫ്) 2017 - 18 സ്ഥിതി വിവരം

ക്രമ.നം.	ജില്ല	നിർമ്മാണം പൂർത്തീകരിച്ച ആർ. ആർ.എഫ് കളുടെ എണ്ണം				പ്രവർത്തനം ആരംഭിച്ചവ			
		ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്	ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്ത്	നഗരസഭ/ മുനിസിപ്പൽ കോർപ്പറേഷൻ	ആകെ	ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്	ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്ത്	നഗരസഭ/ മുനിസിപ്പൽ കോർപ്പറേഷൻ	ആകെ
1	തിരുവനന്തപുരം	0	2	4	6	0	1	3	4
2	കൊല്ലം	3	0	2	5	2	0	2	4
3	പത്തനംതിട്ട	2	0	1	3	2	0	1	3
4	ആലപ്പുഴ	2	1	2	5	1	1	2	4
5	കോട്ടയം	4	4	1	9	2	2	0	4
6	ഇടുക്കി	3	0	2	5	3	0	2	5
7	എറണാകുളം	5	0	6	11	2	0	4	6
8	തൃശ്ശൂർ	9	3	6	18	2	2	2	6
9	പാലക്കാട്	3	0	6	9	1	0	2	3
10	മലപ്പുറം	0	1	1	2	0	0	1	1
11	കോഴിക്കോട്	4	0	2	6	3	0	2	5
12	വയനാട്	0	0	0	0	0	0	0	0
13	കണ്ണൂർ	1	1	3	5	1	1	3	5
14	കാസറഗോഡ്	1	0	0	1	1	0	0	1
ആകെ		37	12	36	85	20	7	24	51

പ്ലാസ്റ്റിക് പാഴ്വസ്തുക്കൾ റോഡ്സാനിംഗിന്

സംസ്ഥാനത്തെ വിവിധ തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങൾ പ്ലാസ്റ്റിക് ഷ്രെഡിംഗ് യൂണിറ്റുകളിലൂടെ പുനഃചംക്രമണ യോഗ്യമല്ലാത്ത പ്ലാസ്റ്റിക് പാഴ്വസ്തുക്കളാണ് നുറുക്കുകളാക്കി ക്ലീൻകേരള കമ്പനിക്ക് കൈമാറുന്നു. കിലോയ്ക്ക് 18 രൂപ നൽകിയാണ് ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിന്നും പാഴ് പ്ലാസ്റ്റിക് ശേഖരിക്കുന്നത്. തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് മാലിന്യ പ്രശ്നത്തിൽ നിന്നും ഒരു പരിധി വരെ മോചനം നേടുന്നതിന് ഇതിലൂടെ സാധിക്കുന്നതോടൊപ്പം ഇത് അവർക്ക് ഒരു വരുമാന സ്രോതസ്സുകൂടിയായി മാറി.

2017 - 18 ൽ സ്ഥാപിതമായ പ്ലാസ്റ്റിക് ഷ്രെഡിംഗ് യൂണിറ്റ് സ്ഥിതി വിവരം

ക്രമ.നം.	ജില്ല	പൂർത്തിയാക്കിയത്				മെഷീൻ പ്രവർത്തിച്ചുതുടങ്ങിയത്			
		ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്	ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്ത്	നഗരസഭ/ മുനിസിപ്പൽ കോർപ്പറേഷൻ	ആകെ	ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്	ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്ത്	നഗരസഭ/ മുനിസിപ്പൽ കോർപ്പറേഷൻ	ആകെ
1	തിരുവനന്തപുരം	1	2	0	3	1	0	1	2
2	കൊല്ലം	0	0	3	3	2	0	3	5
3	പത്തനംതിട്ട	1	0	1	2	2	0	1	3
4	ആലപ്പുഴ	1	1	3	5	1	1	2	4
5	കോട്ടയം	3	2	0	5	2	1	0	3
6	ഇടുക്കി	3	1	2	6	2	0	2	4
7	എറണാകുളം	6	1	3	10	2	0	4	6
8	തൃശ്ശൂർ	6	4	3	13	3	2	2	7
9	പാലക്കാട്	0	0	0	0	0	0	2	2
10	മലപ്പുറം	0	1	2	3	0		2	2
11	കോഴിക്കോട്	4	1	2	7	3	0	1	4
12	വയനാട്	0	0	0	0	0	0	0	0
13	കണ്ണൂർ	0	0	0	0	0	0	0	0
14	കാസറഗോഡ്	3	0	1	4	1	0	0	1
ആകെ		28	13	20	61	19	4	20	43

ഉറവിടമാലിന്യ സംസ്കരണ ഉപാധികൾ

പ്രതിദിനം സംസ്ഥാനത്താകെ 400 ടൺ മാലിന്യം കൈകാര്യ ചെയ്യുവാൻ കഴിയുന്ന വിധത്തിൽ വികേന്ദ്രീകൃത ഉറവിട മാലിന്യ സംസ്കരണ ഉപാധികൾ മൂന്നു ലക്ഷത്തി പതിനാലായിരം വീടുകളിൽ ശുചിത്വമിഷനും തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളും വഴി സജ്ജമാക്കി. ഇതിൽ വിവിധ ശേഷിയുള്ള 61000 ബയോഗ്യാസ് പ്ലാന്റുകളും, 239000 കമ്പോസ്റ്റിംഗ് സംവിധാനങ്ങളും ഉൾപ്പെടും. ഉറവിടത്തിൽ തന്നെ മാലിന്യങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കുന്നതാണ് ഏറ്റവും ശാസ്ത്രീയവും പ്രകൃതി സൗഹൃദവുമായ രീതി എന്ന്

മനസ്സിലാക്കി സംസ്ഥാനത്തെ നഗരപ്രദേശങ്ങളിൽ ആറിൽ ഒരു വീടിന് പ്രസ്തുത സംവിധാനങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കുന്നതിന് സർക്കാരിന് സാധിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇത് കൂടാതെ പ്രതിദിനം 50 ടണ്ണിലധികം മാലിന്യം കൈകാര്യം ചെയ്യുവാൻ കഴിയുന്ന വിധത്തിൽ 1042 തുമ്പൂർമുഴി മാതൃകയിലുള്ള കമ്മ്യൂണിറ്റിതല കമ്പോസ്റ്റിംഗ് സംവിധാനങ്ങളും 10 ടണ്ണിലധികം മാലിന്യം സംസ്കരിക്കുവാൻ കഴിയുന്ന വിധത്തിൽ 51 കമ്മ്യൂണിറ്റിതല ബയോഗ്യാസ് സംവിധാനങ്ങളും സ്ഥാപിച്ചു. ദ്രവമാലിന്യ സംസ്കരണത്തിന് പുതിയ മാതൃക സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനും സമഗ്ര മാലിന്യ പിരപാലന മാതൃക സംസ്ഥാനത്ത് രൂപീകരിക്കുന്നതിന്റേയും ഭാഗമായി 5 വികേന്ദ്രീകൃത സ്ഥാപനതല ദ്രവമാലിന്യ സംസ്കരണ പദ്ധതികൾക്ക് തുടക്കം കുറിച്ചു. ഇത് വരുംനാളുകളിൽ വ്യാപകമാക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികളാണ് ഇപ്പോൾ നടക്കുന്നത്.

അനുമതി നൽകിയ വരമാലിന്യ പ്രോജക്ടുകളുടെ വിശദാംശങ്ങൾ (പഞ്ചായത്ത്)- 2017-18

ക്രമ. നം	ജില്ല	ബയോഗ്യാസ് പ്ലാന്റ്	കമ്പോസ്റ്റിംഗ്								എം.ആർ. എഫ്	ക്രിമറ്റോറിയം	
			പൈപ്പ് കമ്പോസ്റ്റ്	വെർമി കമ്പോസ്റ്റ്	റിംഗ് കമ്പോസ്റ്റ്	ബയോ വൈജസ്റ്റർ പോട്ട്	ബക്കറ്റ് കമ്പോസ്റ്റ്	ബയോബിൻ കമ്പോസ്റ്റ്	വിൻഡ്രോ പ്ലാന്റ് കമ്പോസ്റ്റ്	എയ്റോബിക് ബിൻ കമ്പോസ്റ്റ്			
1	തിരുവനന്തപുരം	638			1155						12		
2	കൊല്ലം	1902			475	2200			455		43	1	
3	പത്തനംതിട്ട	1									19		2
4	ആലപ്പുഴ	683									22	1	
5	കോട്ടയം	100	200	250	988						30		
6	ഇടുക്കി	68									4	2	
7	എറണാകുളം	190						3000			2		
8	തൃശൂർ	748						2000			13		1
9	പാലക്കാട്	315								1	16	3	
10	മലപ്പുറം	162									2		
11	കോഴിക്കോട്				1820		2600	2660			11		
12	വയനാട്	227										1	
13	കണ്ണൂർ	1									33		
14	കാസർകോഡ്	415			1220								3
ആകെ		5450	200	250	5658	2200	7600	3115	1	207	8	8	6
ആകെ തുക		5450	19211								8	6	

അനുമതി നൽകിയ ഖരമാലിന്യ പരിപാലന പ്രോജക്ടുകളുടെ വിവരങ്ങൾ (മുനിസിപ്പാലിറ്റി) 2017-18

ക്രമ. നം	നഗരസഭ/മുനിസിപ്പാലിറ്റിയുടെ പേര്	ബയോഗ്യാസ് പ്ലാന്റ്	കമ്പോസ്റ്റിംഗ് യൂണിറ്റ്					എം.ആർ.എഫ്	ഗ്യാസ് ക്രിമറ്റോറിയം
			പൈപ്പ് കമ്പോസ്റ്റ്	റിംഗ് കമ്പോസ്റ്റ്	ബയോബിൻ	ബക്കറ്റ് കമ്പോസ്റ്റ്	ബയോവൈജസ്റ്റർ പേട്ട്		
തിരുവനന്തപുരം ജില്ല									
1	തിരുവനന്തപുരം കോർപ്പറേഷൻ	10					73		
2	ആറ്റിങ്ങൽ								1
3	നെയ്യാറ്റിൻകര						14		
4	വർക്കല	2						1	
കൊല്ലം ജില്ല									
5	കൊല്ലം കോർപ്പറേഷൻ	13							
6	കരുനാഗപ്പള്ളി								1
പത്തനംതിട്ട ജില്ല									
7	അടൂർ						14		
ആലപ്പുഴ									
8	ഹരിപ്പാട്						6		
കോട്ടയം ജില്ല									
9	ഇരാരറ്റുപേട്ട	1							
എറണാകുളം									
10	ഏലൂർ						2		
11	പെരുമ്പാവൂർ	11	10	10		10	10	109	
12	മൂവാറ്റുപുഴ	1							
13	കോതമംഗലം	1							
14	അങ്കമാലി							2	
15	നോർത്ത് പറവൂർ							2	1
16	കളമശ്ശേരി	169				3150		24	
തൃശൂർ ജില്ല									
17	തൃശൂർ കോർപ്പറേഷൻ	1113							
18	ഇരിങ്ങാലക്കുട	1							
19	കൊടുങ്ങല്ലൂർ	32	444						
പാലക്കാട് ജില്ല									
20	പാലക്കാട്			500		1500			
21	പട്ടാമ്പി							6	

ക്രമ. നം	നഗരസഭ/മുനിസിപ്പാലിറ്റിയുടെ പേര്	ബയോഗ്യാസ് പ്ലാന്റ്	കമ്പോസ്റ്റിംഗ് യൂണിറ്റ്						എം.ആർ.എഫ്	ഗ്യാസ് ക്രിമറ്റോറിയം
			പൈപ്പ് കമ്പോസ്റ്റ്	റിംഗ് കമ്പോസ്റ്റ്	ബയോബിൻ	ബക്കറ്റ് കമ്പോസ്റ്റ്	ബയോഡൈജസ്റ്റർ പോട്ട്	എയ്റോബിക് ബിൻ കമ്പോസ്റ്റ്		
22	ചിറ്റൂർ-തത്തമംഗലം								1	
മലപ്പുറം ജില്ല										
23	മലപ്പുറം	1								
കോഴിക്കോട് ജില്ല										
24	കോഴിക്കോട് കോർപ്പറേഷൻ	1							3	
25	വടകര	500		1500	1000	1550				
കണ്ണൂർ ജില്ല										
26	കണ്ണൂർ	50							4	
27	തലശ്ശേരി	1		240						
28	ആന്തൂർ								4	
കാസർകോഡ് ജില്ല										
29	കാഞ്ഞങ്ങാട്								1	
ആകെ		1907	454	2250	1000	6210	10	261	6	2

ഹരിത കർമ്മ സേന

വികേന്ദ്രീകൃത മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിൽ ലോകത്തിന് തന്നെ ഒരു വിജയ മാതൃക തീർക്കുന്നതിന് കേരളത്തെ സജ്ജമാക്കുന്നതിന് ഹരിതകേരള മിഷന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ സംസ്ഥാനത്തെ മുഴുവൻ തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങളിലും ഹരിതകർമ്മ സേനാ രൂപീകരണം പുരോഗമിക്കുന്നു. ഉറവിടങ്ങളിൽ നിന്നും അജൈവമാലിന്യങ്ങൾ ശേഖരിക്കുന്നതിനും, ജൈവമാലിന്യ സംസ്കരണത്തിന് സാങ്കേതിക പിന്തുണ ലഭ്യമാക്കുന്നതിനുമായി 689 ഹരിതകർമ്മസേനകൾ വിവിധ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിലായി രൂപീകൃതമായി. കുടുംബശ്രീ ശൃംഖലയുടെ സുസജ്ജമായ സംഘടനാ സംവിധാനം ഹരിത കർമ്മസേനാ രൂപീകരണവും പരിശീലനവും വേഗത്തിലും എളുപ്പത്തിലും സാധ്യമാക്കുന്നതിന് സഹായിച്ചു. ഇത് വഴി

കുടുംബശ്രീ അംഗങ്ങൾക്ക് സംസ്ഥാന വ്യാപകമായി മറ്റൊരു തൊഴിൽ സാധ്യത തുറന്ന് കൊടുക്കുന്നതിനും സാധിച്ചു. മെച്ചപ്പെട്ട സാമൂഹികാന്തരീക്ഷവും ജോലി സാഹചര്യങ്ങളും ഉറപ്പാക്കുന്ന വിധത്തിൽ ഇവർക്ക് കൃത്യമായി പരിശീലനങ്ങളാണ് ലഭ്യമാക്കിയിരിക്കുന്നത്. മാലിന്യം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നവർ എന്ന ലേബലിൽ മുഖ്യധാരയിൽ നിന്നും തഴയപ്പെടുന്നതിന് പകരം മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിന് സാങ്കേതിക പിന്തുണ ലഭ്യമാക്കുന്ന പരിസ്ഥിതിയുടെ സുഹൃത്തുകൾ എന്ന തലത്തിലേക്ക് ഇവരെ ഉയർത്തുന്നതിനും സംസ്ഥാനത്തെ മുഴുവൻ വീടുകൾക്കും സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും ഇവരുടെ സേവനം ലഭ്യമാക്കുന്ന തരത്തിൽ ഒരു സുസ്ഥിര ബിസിനസ്സ് സംരംഭമായി ഉയർത്തിക്കൊണ്ടുവരുന്നതിനുമാണ് സർക്കാർ ലക്ഷ്യമിടുന്നത്.

ഹരിത കർമ്മസേന 2017- 18 സ്ഥിതി വിവരം

ക്രമ.നം.	ജില്ല	ഹരിത കർമ്മസേന രൂപീകരിച്ച തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ എണ്ണം			ഗ്രൂപ്പുകളുടെ എണ്ണം			അംഗങ്ങളുടെ എണ്ണം		
		ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്	നഗരസഭ/ മുനിസിപ്പൽ കോർപ്പറേഷൻ	ആകെ	ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്	നഗരസഭ/ മുനിസിപ്പൽ കോർപ്പറേഷൻ	ആകെ	ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്	നഗരസഭ/ മുനിസിപ്പൽ കോർപ്പറേഷൻ	ആകെ
1	തിരുവനന്തപുരം	63	4	67	63	4	67	1612	134	1746
2	കൊല്ലം	62	5	67	56	4	60	2153	366	2519
3	പത്തനംതിട്ട	53	4	57	53	4	57	1418	179	1597
4	ആലപ്പുഴ	72	5	77	72	5	77	2221	127	2348
5	കോട്ടയം	71	1	72	71	1	71	1700	37	1737
6	ഇടുക്കി	43	1	44	43	1	44	1292	68	1360
7	എറണാകുളം	24	8	32	24	8	32	967	367	1334
8	തൃശ്ശൂർ	46	8	54	46	8	54	921	548	1469
9	പാലക്കാട്	88	7	95	91	30	121	2561	376	2937
10	മലപ്പുറം	83	5	88	83	5	88	3156	404	3560
11	കോഴിക്കോട്	70	8	78	72	11	83	2672	406	3078
12	വയനാട്	20	2	22	20	2	22	712	128	840
13	കണ്ണൂർ	71	10	76	71	10	81	1081	397	1478
14	കാസറഗോഡ്	15	2	17	15	2	17	514	75	589
ആകെ		781	70	846	780	95	874	22980	3612	26592

ഹരിത ചട്ടപാലനം

മാലിന്യങ്ങൾ അളവില്ലാതെ കൂന്ന് കൂടിയതിനുശേഷം അവ പരിപാലിക്കുന്നതുമുള്ള മാർഗ്ഗം തേടുന്നതിനു പകരം അജൈവ മാലിന്യങ്ങളുടെ അളവ് കുറയ്ക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങൾ തേടുന്നതാണ് മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിലെ ഏറ്റവും അടിസ്ഥാന പാഠം. ഇതുൾക്കൊണ്ടാണ് സംസ്ഥാനത്ത് ഹരിത ചട്ട പാലനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട സർക്കാർ ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിച്ചിരിക്കുന്നത്. ആദ്യഘട്ടത്തിൽ മുഴുവൻ സർക്കാർ ഓഫീസുകളിലും ഹരിതചട്ട പാലനം ഉറപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികളാണ് ഇതിലൂടെ ലക്ഷ്യമാക്കുന്നത്. തുടർന്ന് മുഴുവൻ സ്ഥാപനങ്ങളിലേക്കും സംസ്ഥാനത്ത് നടക്കുന്ന മുഴുവൻ പൊതു/സ്വകാര്യ ചടങ്ങുകളിലേക്കും ഹരിത ചട്ടപാലനം

വ്യാപിക്കുന്നതിനും അതുവഴി പ്രകൃതി സൗഹൃദ ജീവിതരീതിയിലേക്കും മാലിന്യ പരിപാലത്തിലേക്കും ചുവട് മാറ്റുന്നതിന് സർക്കാർ ലക്ഷ്യമിടുന്നു.

2017-18 ൽ സംസ്ഥാന-ജില്ലാതലങ്ങളിൽ നടപ്പിലാക്കിയ ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ പ്രവർത്തനങ്ങൾ - അനുബന്ധം 1 കാണുക

സ്വാപ്ഷോപ്പ് (കൈമാറ്റക്കട)

ഉപയോഗയോഗ്യമായതും എന്നാൽ നിലയിൽ ഉപയോഗരഹിതമായിരിക്കുന്നതുമായ അനേകം വസ്തുക്കൾ ഇന്ന് നമ്മുടെ നാട്ടിൽ പലവീടുകളിലും ഉപേക്ഷിക്കപ്പെട്ട അവസ്ഥയിൽ ഏതെങ്കിലും ഒരു മുലയിൽ സൂക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ടാവും. അത്തരം വസ്തുക്കൾ ആവശ്യമുള്ളവർ നമ്മുടെ സമൂഹത്തിൽ ധാരാളം ഉണ്ട്. അവരിലേക്ക് അത്തരം വസ്തുക്കൾ എത്തിച്ചു നൽകുന്നതിനുള്ള ഉപാധിയാണ് സ്വാപ്ഷോപ്പുകൾ. ഇതുവഴി പുതുവസ്തുക്കളുടെ ഉപഭോഗത്തിന് നിയന്ത്രണം ഉണ്ടാവുകയും മാലിന്യങ്ങളുടെ അളവ് കുറയുകയും ചെയ്യും. ഇതിനായി തദ്ദേശ സ്ഥാപനതലത്തിൽ സ്വാപ്ഷോപ്പുകൾ നടത്തുന്ന രീതി ഇന്ന് വ്യാപകമാവുന്നുണ്ട്.

കാര്യശേഷി വികസനം

2017-18 ൽ ശുചിത്വമിഷൻ സംഘടിപ്പിച്ച കാര്യശേഷി വികസന പ്രവർത്തനങ്ങൾ

I. State Level

Total Number of Training Programmes – 27
 Total Number of Training Batches - 31
 Total Number of Participants - 3070

II. District Level

Sl No.	Name of Districts	No. of Training programmes	No. of Batches	No. of Participants	Expenditure
1	Trivandrum	17	48	4669	7,10,050
2	Kollam	18	109	5276	5,81,297
3	Pathanamthitta	26	44	2206	5,24,965
4	Alappuzha	25	56	3619	4,74,614
5	Kottayam	47	69	7975	2,26,600
6	Idukki	23	62	3608	2,28,508
7	Ernakulam	29	37	2411	3,36,452
8	Thrissur	10	10	651	Not submitted
9	Palakkad	20	38	2529	By kudumbashree
10	Malappuram	14	23	1379	2,35,762
11	Kozhikode	41	188	4403	23,37,683
12	Wayanad	13	13	1005	2,26,452
13	kannur	33	100	6315	Not submitted
14	Kasargode	14	24	3194	4,30,177
	Grand Total	330	821	49240	

Category Wise Details

Sl No.	Category	No. of Training
1	Elected Representatives & Officials	180
2	Students	15
3	Teachers	11
4	Haritha Karma Sena	18
5	Resource Persons	135
6	Kudumbashree	8
7	Green Protocol	23
8	Exposure Visit	20
9	Other Training Programmes	101

സാങ്കേതിക അനുമതി

വിവിധ മാലിന്യ സംസ്കരണ പദ്ധതികൾക്ക് 2017-18 വർഷത്തിൽ ശുചിത്വമിഷൻ സംസ്ഥാനതലത്തിൽ നൽകിയ സാങ്കേതിക അനുമതിയുടെ വിശദാംശങ്ങൾ - അനുബന്ധം 2 കാണുക

**Green Protocol Activities (State Level)
(From April 2017 to March 2018)**

Green Events

Sl No.	Name of the Activity	Venue	Date
1	“ At Home “Ceremony at Raj Bhavan - Independence Day	Raj Bhavan	15.08.2017
2	Techno City- Foundation Stone Laying Ceremony (Stone laid by the Hon’ble President of India)	Karyavattom	August 2017
3	Onam Celebration 2017	Trivandrum	September 2017
4	Coir Kerala 2017	Alappuzha	5.10.2017
5	T-20 Cricket Match India v/s Newzealand at Green field Stadium (1 st EPR Event in India)	Karyavattom	07.11.2017
6	Mission Green SabariMala	State wide	November 2017
7	Green Nabidinam	State wide	December 2017
8	Green Sivagiri Pilgrimage	Sivagiri	December 2017
9	“ At Home “ Ceremony at Raj Bhavan - Republic Day	Raj Bhavan	26.1.2018
10	Vasantholsavam	Kanakakunnu, Trivandrum	January 2018
11	Bheemapally Uroos- 2018	Trivandrum	February 2018
12	Attukal Pongala-2018	Trivandrum	02.03.2018

Total Number of Green Protocol Events- 12

Institutions following Green Protocol

Sl No.	Name of the Organizations	Venue	Date
1	Reserve Bank Of India (RBI) Office & Staff Quarters.	Trivandrum	04.04.2017
2	National Informatic Centre (NIC)	Vellayambalam	19.04.2017
3	S.A.P Camp	Peroorkada, Trivandrum	22.04.2017
4	Institute Of Management in Government (IMG)	Trivandrum	28.04.2017
5	Kerala Legislative Secretariate	Trivandrum	21.06.2017
6	Trivandrum Development authority (TRIDA)	Trivandrum	25.09.2017
7	National centre for Earth Science Studies (NCESS)	Akkulam	29.09.2017
8	Institute of Co-operative management (ICM)	Poojappura	20.10.2017
9	Mar Baselious college of Engineering & Technology	Nalanchira, Trivandrum	27.10.2017
10	A.R Police Camp	Nandavanam	30.11.2016
11	Trivandrum Club	Trivandrum	30.11.2016
12	Kerala State Institute of Health & Family Welfare (KSIH&FW)	Thycaud, Trivandrum	22.01.2018
13	Kerala State Industrial Development Corpportation Limited(KSIDC)	Kowdiar, Trivandrum	24.02.2018

Total Number of Institutional Level Green protocol Activities-13

ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ പ്രവർത്തനം- ജില്ലാ തലം (ഏപ്രിൽ 2017- മാർച്ച് 2018)

ക്രമ നം	ജില്ല		ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ പേര്	പ്രവർത്തനം നടത്തിയ സ്ഥലം/ തദ്ദേശ സ്ഥാപനത്തിന്റെ പേര്
1	തിരുവനന്തപുരം	1	റംസാൻ	പഞ്ചായത്ത് അസോസിയേഷൻ ഹാൾ
		2	ഓണം വാരാഘോഷം	തിരുവനന്തപുരം കോർപ്പറേഷൻ
		3	ശിവഗിരി തീർത്ഥാടനം	വർക്കല മുനിസിപ്പാലിറ്റി
		4	ഉപജില്ലാ സ്കൂൾ കലോത്സവം	പേയാട് കാട്ടാക്കട ഉപ ജില്ലാ, നെല്ലിമുട്, നെയ്യാറ്റിൻ കര
		5	തിരുവനന്തപുരം- ജില്ലാ സ്കൂൾ കലോത്സവം	ആറ്റിങ്ങൽ
		6	സ്പെഷ്യൽ സ്കൂൾ കലോത്സവം	മണക്കാട് സ്കൂൾ ജില്ലാ ശുചിത്വ മിഷൻ
		7	ബഹു: ഗവർണ്ണറുടെ അറ്റ് ഹോം പരിപാടി	കേരള രാജ്ഭവൻ
		8	മാണിക്കോട് ഉത്സവം	വെഞ്ഞാറമ്മൂട്
2	കൊല്ലം	1	ഡിസ്പോസിബിൾ ഫീ കമ്പയിൻ ജൂലൈ- ആഗസ്റ്റ്	കളക്ട്രേറ്റ്, കൊല്ലം
		2	ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് പ്രസിഡന്റ്, സെക്രട്ടറിമാരുടെ പരിശീലനം- ജൂലൈ	ആശ്രാമം ഗസ്റ്റ് ഹൗസ്
		3	സ്വാതന്ത്ര്യ ദിന ചടങ്ങ്- ആഗസ്റ്റ്	എൽ.ബി.എസ്സ്റ്റേഡിയം, കൊല്ലം
		4	സംസ്ഥാന റ്റി.റ്റി.ഐ. പി.പി.റ്റി.റ്റി.ഐ കലോത്സവം -ആഗസ്റ്റ് 26	വിമല ഹൃദയ സ്കൂൾ, കൊല്ലം
		5	ഗദ്ദിക 2017- ഒക്ടോബർ 23- നവംബർ 1	പത്തനാപുരം
		6	ദേശീയ പക്ഷി മൃഗ പ്രഗർശനം- 2017	ആശ്രാമം മൈതാനം
		7	റിപബ്ലിക് ദിനാചരണം	എൽ.ബി.എസ്സ്റ്റേഡിയം, കൊല്ലം
		8	ഹരിത വിവാഹങ്ങൾ-17	വിവിധ തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ
		9	ജില്ലാ യുവജനോത്സവം- ഡിസംബർ 4,5	ജില്ലയിലെ വിവിധ ക്ഷേത്രങ്ങൾ
		10	ഹരിത പൊങ്കാല, ഉത്സവങ്ങൾ- 47 ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ	ജില്ലയിലെ വിവിധ ക്ഷേത്രങ്ങൾ
		11	ബൈബിൾ കൺവെൻഷൻ,	പീരങ്കി മൈതാനം,
		12	പെരുന്നാളുകൾ	വിവിധ പള്ളികൾ
3	പത്തനംതിട്ട	1	ദേശീയ ചക്ക മഹോത്സവം, ആറന്മുള	ആറന്മുള
		2	സബർമതി ജൈവോത്സവം	അടൂർ
		3	ജില്ലയിലെ സ്കൂളുകളിലെ പ്രവോശനോത്സവം	ജില്ലയിലെ എല്ലാ സ്കൂളുകളും
		4	ഗ്രീഷ്മോത്സവം (ചക്ക, മാങ്ങ, തേങ്ങ)	ജില്ലയിലെ 52 ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകളിലും 4 നഗരസഭകളിലും
		5	ഐ.ആർ.ഡി.പി- എസ്.ജി.എസ്.വൈ കുടുംബശ്രീ- ഓണം- ബക്രിദ് വിപണനമേള	കോഴഞ്ചേരി
		6	ഹരിത വിവാഹം	കോന്നി, ഏനാത്ത്, ഏഴംകുളം,

			അതിരുകൾ, അരുവാപ്പുലം
		7	നാന്നി നവരാത്രി മണ്ഡപം (പ്ലാസ്റ്റിക് രഹിത കുടിവെള്ള വിതരണം)
		8	മലകര സുറിയാനി കത്തോലിക്കാ സഭയുടെ 87-ാമത് പുനര്രൈക്യ വാർഷികവും സഭാ സംഗമവും
		9	ചെറുകോൽപ്പുഴ ഹിന്ദുമത പരിഷത്ത്-2018
		10	മാരാമൺ കൺവെൻഷൻ
		11	ഹരിതസേനാ രൂപീകരണം അറന്തകുളങ്ങര എൽ. പി.എസ്, കൊടുമൺ, ഗവൺമെന്റ് എൽ.പി.എസ് മല്ലപ്പള്ളി എന്നീ സ്കൂളുകൾ ഹരിത വിദ്യാലയങ്ങളായി പ്രഖ്യാപിച്ചു. പി.എസ്. വി.പി.എം എച്ച്. എസ്.എസ് കിടങ്ങന്നൂർ, നേതാജി ഹയർ സെക്കണ്ടറി സ്കൂൾ, പ്രമാടം, ഗവ . എച്ച്.എസ്.എസ് തണ്ണിത്തോട് ഗവ.എച്ച്.എസ്.എസ്. കോന്നി, ഗവ.എച്ച്.എസ്.എസ് കോയിപ്രം. സി.എം.എച്ച്.എസ്.എസ് കാരംവേലി, ഗവ. വി.എച്ച്.എസ്.എസ് ചെന്നീർക്കര എന്നീ സ്കൂളുകളിൽ ഹരിതസേന രൂപീകരിച്ച് പ്രവർത്തനം അരംഭിച്ചിട്ടുണ്ട്.
4	ആലപ്പുഴ	1	ശ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ വിവാഹങ്ങൾ
		2	നെഹിറു ട്രാഫി വള്ളം കളി
		3	എടത്ത് പള്ളി പെരുന്നാൾ
		4	ശ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ആലപ്പുഴ സിവിൽ സ്റ്റേഷനിൽ
		5	കയർ കേരള അന്താരാഷ്ട്ര പ്രദർശന മേള
		6	സീറോ വേസ്റ്റ് സിവിൽ സ്റ്റേഷൻ പരിശീലനങ്ങൾ
		7	ഇ-വേസ്റ്റ് കളക്ഷൻ
		8	ചക്കുളത്ത് കാവ് ക്ഷേത്രം പൊക്കാല
		9	സ്പർശം 2018 - പാലിയേറ്റീവ് കെയർ വൊളണ്ടിയർമാരുടെ സംസ്ഥാന കോൺഫറൻസ്
		10	പുതിയ ബിഷപ്പിന്റെ സ്ഥാനാരോഹണം
		11	റോട്ടറി ക്ലബ്ബ് വാർഷിക സമ്മേളനം
		12	മായേക്കൽ ക്ഷേത്രം സപ്താഹം
		13	എസ്.എൻ.ഡി.പി അനപപ്പുഴ യൂണിയന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ ശ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ സന്ദേശമടങ്ങിയ ബ്രോഷർ എല്ലാ വീടുകളിലും വിതരണം ചെയ്യൽ
		14	റംസാൻ മാസാചരണം (നോമ്പ്തുറ)
5	കോട്ടയം	1	ഫിലിം ഫെസ്റ്റ്
			കോട്ടയം മുനിസിപ്പാലിറ്റി

		2	ജില്ലാ യുവജനോത്സവം	കോട്ടയം മുനിസിപ്പാലിറ്റി
		3	റിപ്പബ്ലിക് ഡേ	കോട്ടയം
		4	ഗ്രീൻ മാർച്ചേഴ്സ്, കൊണ്ടൂർ റിസോർട്ട്	ചങ്ങനാശ്ശേരി
		5	ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോകോൾ അത്ലറ്റിക് മീറ്റ്	പാലാ മുനിസിപ്പാലിറ്റി
		6	ജില്ലയിലെ മുസ്ലീം പള്ളികളിലെ 2017ലെ റംസാൻ വ്രതം	
		7	ജില്ലകളിലെ 239 ഗവൺമെന്റ് ഓഫീസുകളിലും 150 സ്കൂളുകളിലും ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോകോൾ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കി	
6	ഇടുക്കി	1	റവന്യൂ ജില്ലാ കലോത്സവം	മറയൂർ
		2	ജില്ലാ കലോത്സവം	കല്ലൂർ ഗവ.എച്ച്.എസ്സ്.എസ്സ്
		3	കോളേജ് ഫെസ്റ്റ്	ഗവ. എൻജിനീയറിംഗ് കോളേജ്, പൈനാവ്
		4	മംഗളാദേവി ചിത്ര പൗർണ്ണമി	കുമിളി (ജില്ലാ ശുചിത്വ മിഷൻ)
		5	ശബരിമല ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോകോൾ & തുണി സഞ്ചി വിതരണ കൗണ്ടർ	കുമിളി (ജില്ലാ ശുചിത്വ മിഷൻ)
		6	മാലിന്യത്തിൽ നിന്നും സ്വാതന്ത്ര്യം ജില്ലാതല പ്രഖ്യാപനം	ജില്ലാ ആസ്ഥാനമായ വാഴത്തോപ്പ് ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്
		7	ഗാന്ധിജയന്തി ദിന പരിപാടികൾ	സിവിൽ സ്റ്റേഷൻ ഇടുക്കി, പരുന്തും പാറ വിനോദസഞ്ചാര കേന്ദ്രം (എക്സ് സർവ്വീസ് മെൻ ചാരിറ്റബിൾ ട്രസ്റ്റ്, ജില്ലാ ശുചിത്വ മിഷൻ)
		8	സ്വച്ഛതാ ഹീ സേവാ പ്രവർത്തനങ്ങൾ	പരുന്തും പാറ വിനോദ സഞ്ചാര കേന്ദ്രം (എക്സ് സർവ്വീസ് മെൻ ചാരിറ്റബിൾ ട്രസ്റ്റ്, ജില്ലാ ശുചിത്വ മിഷൻ, മാത്യുഭൂമി സീഡ് തൊടുപുഴ മുനിസിപ്പാലിറ്റി)
		9	തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ സെക്രട്ടറിമാർക്കുള്ള ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോകോൾ പരിശീലനം	സിവിൽ സ്റ്റേഷൻ ഇടുക്കി (ജില്ലാ ശുചിത്വ മിഷൻ)
		10	ദേശീയ സമ്പാദ്യ പദ്ധതി ഏജൻ്റ്മാർക്കുള്ള ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോകോൾ പരിശീലനം	സിവിൽ സ്റ്റേഷൻ ഇടുക്കി, ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തുകൾ
		11	പരിസ്ഥിതി ദിനാചരണം	സിവിൽ സ്റ്റേഷൻ ഇടുക്കി
		12	വനിതാദിന ആചരണം	കട്ടപ്പന (നഗരസഭയും പീരുമേട് ഡവലപ്പ്മെന്റ് സോസൈറ്റി)
		13	ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോകോൾ- നീലക്കുറിഞ്ഞി ജില്ലാതല യോഗം	മുന്നൂർ (ജില്ലാ ഭരണ കൂടം, ജില്ലാ ശുചിത്വ മിഷൻ)
		14	ഹരിത കല്യാണങ്ങൾ	മറയൂർ, കാന്തല്ലൂർ ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകൾ

		15	ഹരിതയോഗങ്ങൾ, ഗ്രാമസഭകൾ	മറയൂർ, കാന്തല്ലൂർ ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകൾ
		16	ഗ്രീൻ സിവിൽ സ്റ്റേഷൻ പ്രവർത്തനങ്ങൾ	ജില്ലാ ഭരണകൂടം, ജില്ലാ ശുചിത്വ മിഷൻ
		17	റിപ്പബ്ലിക് ദിനം- ജില്ലാതല പരിപാടികൾ	ജില്ലാ ആസ്ഥാനമായ വാഴത്തോപ്പ് ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് (ജില്ലാ ഭരണ കൂടം, ജില്ലാ ശുചിത്വ മിഷൻ)
7	എറണാകുളം	1	ഹരിത വിവാഹങ്ങൾ- 12 എണ്ണം	വിവിധ നഗരസഭകൾ, കൊച്ചി കോർപ്പറേഷൻ & ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകൾ
		2	ഫോറസ്റ്റ് ഡ്രൈവർമാരുടെ സംസ്ഥാന സമ്മേളനം	കീഴ്മാട് ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്
		3	റസിഡന്റ്സ് അസോസിയേഷൻ ഹരിത വാർഷികം	കളമശ്ശേരി നഗരസഭ
		4	ഹരിത ഇഫ്താർ വിരുന്ന്	കൊച്ചി കോർപ്പറേഷൻ
		5	ഓണം സഹൃദയ സദ്യ രാജഗിരി ഔട്ട്റീച്ച്	കളമശ്ശേരി നഗരസഭ
		6	കുടുംബശ്രീ എ.ഡി.എസ്. വാർഷികയോഗം	കൊച്ചി കോർപ്പറേഷൻ
		7	തൃക്കാക്കര എം.എൽ.എ.യുടെ 10, 12 ക്ലാസ്സ് വിജയികൾക്കുള്ള അവാർഡ് ദാന ചടങ്ങ്	കളമശ്ശേരി നഗരസഭ
		8	കുടുംബശ്രീ സി.ഡി.എസ്. ഹരിത വാർഷികം	കൊച്ചി കോർപ്പറേഷൻ
		9	KREEPA (Kerala Renewable Energy and Entrepreneurs Promotion Association) IcnX tbmKw	കൊച്ചി കോർപ്പറേഷൻ
		10	അംഗൻവാടി ഹരിത സംഗമം	മുവാറ്റുപുഴ നഗരസഭ
		11	ഹരിത സപ്താഹം	കൊച്ചി കോർപ്പറേഷൻ
		12	ഹരിത അഖില ഭാരത ഭാഗവത സപ്താഹം	മരട് നഗരസഭ
		13	കുടുംബ സംഗമം	കീഴ്മാട് ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്
		14	ഹരിത തിരുവൈരാണിക്കുളം നടതുറപ്പ് മഹോത്സവം	ശ്രീമൂല നഗരം ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്
		15	സെന്റ് ജോസഫ് പള്ളി ഹരിത ഇടവക	കീരംമ്പാറ ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്
		16	സെന്റ് ജോസഫ് പള്ളി ഹരിത ഇടവക	കീരംമ്പാറ ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്
		17	ഹരിത ശിവരാത്രി	ആലുവ നഗരസഭ
		18	ഹരിത മലയാറ്റൂർ തീർത്ഥാടനം	മലയാറ്റൂർ- നീലീശ്വരം ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്
8	തൃശൂർ	1	Independence day Celebration	Thekkinkadu Maidan
		2	IRD P Mela	
		3	Haritha keralam 1 st Anniversary	
		4	State School Kalolsavom	
		5	Annual State conference of Gynaecologist	
		6	CPI(M) District Conference	
		7	Uthralikkavu pooram	

		8	Arattupuzha Pooram	
		9	CPI(M) State Conference	
		10	Revenue District School Kalolsavam	
9	പാലക്കാട്	1	ഹരിത വിവാഹം	ചെർപ്പുളശ്ശേരി, ഷൊർണ്ണൂർ
		2	കൽപ്പാത്തി രമോത്സവം	പാലക്കാട് നഗരസഭ
		3	മലബാർ ക്രാഫ്റ്റ് മേള	പാലക്കാട്
		4	പുത്തനാൽക്കൽ ഭഗവതി ക്ഷേത്രം, ചെർപ്പുളശ്ശേരി	ചെർപ്പുളശ്ശേരി
		5	വിവാഹം	തൃശ്ശൂർ
10	മലപ്പുറം	1	ഹരിത ഇലക്ഷൻ	ഡിസ്ട്രിബ്യൂഷൻ കളക്ഷൻ
		2	മലപ്പുറം ലോകസഭാ മണ്ഡലം, വേങ്ങര അസംബ്ലി	സെന്ററുകൾ : 1. ജി.വി.എച്ച്.എസ്.എസ്. മേലങ്ങാടി, കൊണ്ടോട്ടി
		3	മണ്ഡലം ബൈ ഇലക്ഷൻ	2. ജി.എച്ച്.എസ്.എസ്. പെരിന്തൽമണ്ണ
				3. ജി.യു.പി.എസ്, ചുള്ളിക്കാട്, മഞ്ചേരി
				4. ഗവ: മോഡൽ എച്ച്.എസ്.എസ്. പെരിന്തൽമണ്ണ
				5. ജി.ബി.എച്ച്.എസ്.എസ്, മഞ്ചേരി
				6. പി.എസ്.എം.ഒ കോളേജ്, തിരുരങ്ങാടി
		4	(പ്രകൃതി സൗഹൃദ വസ്തുക്കളുടെ പ്രദർശനം - (പ്ലാസ്റ്റിക് / ഫ്ലക്സ് ബദൽ ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ, മാലിന്യ സംസ്കരണ ഉപാധികൾ)	സിവിൽ സ്റ്റേഷനകത്തെ കലക്ട്രേറ്റ് വരാന്ത
		5	ശബരിമല തീർത്ഥാടനം- അയ്യപ്പ ഭക്തൻമാർക്ക് സ്റ്റീൽ പ്ലേറ്റ്, ഗ്ലാസ്സ് (400 എണ്ണം), വിതരണ കിയോസ്ക്	മിനി പമ്പ, കുറ്റിപ്പുറം പാലത്തിന് സമീപം (നാഷണൽ ഹൈവേ)
		6	സീറോ വേസ്റ്റ് സിവിൽ സ്റ്റേഷൻ കിയോസ്ക് (പ്രകൃതി സൗഹൃദ വസ്തുക്കളുടെ പ്രദർശന വിപണനം)	സിവിൽ സ്റ്റേഷൻ കവാടത്തിന് സമീപം പ്രവർത്തനം തുടരുന്നൂ.
		7	ശ്രീൻ മാർവേജ് അവാർഡ്	പുഴക്കാട്ടിരി ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്, മലപ്പുറം നഗരസഭ, തൃപങ്ങോട് ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്, പുറത്തൂർ ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് എന്നിവിടങ്ങളിലെ ഓരോ വിവാഹ സൽക്കാരങ്ങൾ പൂർണ്ണമായും ശ്രീൻ പ്രോട്ടോകോൾ പാലിച്ചതിന് ജില്ലാ ഭരണകൂടത്തിന്റെ

			അവാർഡ് നൽകി
		8	വെള്ളിയാഴ്ച മലപ്പുറം ജുമാ മസ്ജിദിൽ വിശ്വാസികൾക്ക് ശ്രീൻ പ്രോട്ടോകോൾ സന്ദേശം - ബഹു: ജില്ലാ കളക്ടർ ശ്രീ. അമിത് മീണ
11	കോഴിക്കോട്	1	നബിദിനാഘോഷം 30/11/2017 ന് കലക്ടറുടെ ചേമ്പറിൽ ചേർന്ന സമുദായ സംഘടനാ നേതാക്കളുടെ തീരുമാന പ്രകാരം ജില്ലയിൽ നബിദിനാഘോഷത്തിൽ ശ്രീൻപ്രോട്ടോകോൾ നടപ്പിലാക്കാൻ തീരുമാനിച്ചു.
		2	സംസ്ഥാനസ്കൂൾ ശാസ്ത്രമേള കോഴിക്കോട് മലബാർക്രിസ്ത്യൻ കോളേജ് ഗ്രൗണ്ടിൽ വെച്ചു നടന്ന ശാസ്ത്രമേള പൂർണ്ണമായും ശ്രീൻപ്രോട്ടോകോൾ പാലിച്ചു.
		3	സ്കൂൾ യുവജനോത്സവങ്ങൾ ജില്ലാ, സബ്ജില്ലാ യുവജനോത്സവങ്ങൾ
		4	ഐആർഡിപി - എസ്ജിഎസ്സ് വൈ വിപണനമേള - 2017 കണ്ടംകുളം ജൂബിലിഹാൾ കോഴിക്കോട് കോർപ്പറേഷൻ
		5	കുടുംബശ്രീ വൈഭവ് മേള സ്വപ്ന നഗരി കുടുംബശ്രീ, ജില്ലാ മിഷൻ, കോഴിക്കോട് കോർപ്പറേഷൻ
		6	ഹരിത ഇഫ്താർ - 2017 ജില്ലയിലെ എല്ലാ മുസ്ലീം പള്ളികളിലും
		7	തുണിസഞ്ചി വിതരണം സംഘടനകൾ ചെറുവണ്ണൂർ ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്
		8	സുപ്പർമാർക്കറ്റ് അസോസിയേഷൻ പരിപാടി (പ്ലാസ്റ്റിക് ഒഴിവാക്കുക പ്രകൃതിയെ രക്ഷിക്കുക) സുപ്പർമാർക്കറ്റ് അസോസിയേഷൻ ഓഫീസ്
12	വയനാട്	1	ജില്ലാ സ്കൂൾ കലോത്സവം പനമരം GHSS
		2	ജില്ലാതല ഓഫീസ് മോഡാവികളുടെ യോഗം സിവിൽ സ്റ്റേഷൻ
		3	ജില്ലാ കേരളോത്സവം സുൽത്താൻ ബത്തേരി
		4	വള്ളിയൂർക്കാവ് ക്ഷേത്രം ഉത്സവം മാനന്തവാടി
		5	ഹരിതനിയമാവലി ശില്പശാല മാനന്തവാടി
		6	മത മോഡാവികളുടെ യോഗം (വിവിധ ആഘോഷങ്ങൾ ലക്ഷ്യമാക്കി) സിവിൽ സ്റ്റേഷൻ
		7	ക്രിസ്തുമതം - “നെല്ലിട്കെ ആദ്യം കയ്ക്കും പിന്നെ മധുരിക്കും” പുത്തൂർവയൽ, കൽപ്പറ്റ
		8	സ്റ്റിക്കർ വിതരണം എല്ലാ വീടുകളിലും പൊതു സ്ഥാപനങ്ങളിലും
13	കണ്ണൂർ	1	കൊട്ടിയൂർവൈശാഖ ഉത്സവം കൊട്ടിയൂർ ഗ്രാ.പ
		2	പറശ്ശിനിക്കടവ് ശ്രീമുത്തപ്പൻ ആത്തൂർമുനിസിപ്പാലിറ്റി

		ക്ഷേത്രം ഉത്സവം	
		3	റംസാൻ (വ്രതം)
		4	മട്ടന്നൂർ നഗരസഭ തെരഞ്ഞെടുപ്പ്
		5	സ്വാതന്ത്ര്യദിനാഘോഷം
		6	പൊതു പരിപാടികൾ
		7	വിപണന മേള (ഓണം, വിഷു, റംസാൻ, കൃസ്തുമസ്)
		8	ദേശീയതായ്കോണ്ടോ
		9	കണ്ണൂർ ഫുട്ബോൾ
		10	ഇരിട്ടി ഫുട്ബോൾ
		11	തലശ്ശേരി ഫുട്ബോൾ
		12	പിണറായി പെരുമ
		13	പാനൂർ അഗ്രിഫെസ്റ്റ്
		14	കണ്ണൂർ യൂണിവേഴ്സിറ്റി ആർട്ട്സ് ഫെസ്റ്റ്
		15	സി.പി.ഐ.(എം) ജില്ലാ സമ്മേളനം
		16	ഉപ ജില്ല / ജില്ല സ്കൂൾ കലോത്സവങ്ങൾ
		17	കെ.എസ്.ടി.പി.എ സംസ്ഥാന സമ്മേളനം
		18	എൻ.ജി.ഒ യൂണിയൻ ജില്ലാ സമ്മേളനം
		19	പരിയാരം ആയുർവേദ മെഡിക്കൽ കോളേജ് ഫെസ്റ്റ്
		20	വിവാഹങ്ങൾ, സൽക്കാരങ്ങൾ
14	കാസർഗോഡ്	1	സ്വാതന്ത്ര്യദിനാഘോഷം- മാലിന്യത്തിൽ നിന്നും സ്വാതന്ത്ര്യം
		2	ജില്ലാ സ്കൂൾ കലോത്സവം
		3	ഷഷ്ഠി മഹോത്സവം പരലനടുക്കം കലക്കായി ശ്രീ സുബ്രഹ്മണ്യ സ്വാമി ക്ഷേത്രം
		4	ബ്രഹ്മകലശം മഹോത്സവം
		5	സിവിൽ സ്റ്റേഷൻ ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോകോൾ അവലോകന യോഗം-29.11.2017
		6	സീറോ വേസ്റ്റ് സിവിൽ സ്റ്റേഷൻ യോഗം-9.1.2018

അനുബന്ധം - 2

മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രോജക്ടുകൾക്ക് സംസ്ഥാന ശുചിത്വമിഷൻ ഓഫീസിൽ നിന്നും നൽകിയ സാങ്കേതിക അനുമതികളുടെ വിവരങ്ങൾ

Sl.No.	District	Local Body Type	Name of Local Body	Project Description	Type of Project
1	Idukki	GP	Arakkulam	BGP of 15 m3	Institutional Level
2	PALAKKADU	MUNCPY	Chittoor thathamangalam	MRF	Community level
3	ERNAKULAM	MUNCPY	Kothamangalam	Solid waste treatment plant	Community level
4	ERNAKULAM	MUNCPY	Perumbavoor	Aerobic Composting bins at vegetable market (1) & Bus stand (2)	Community level
5	THIRUVANANTHAPURAM	GP	Kottukal	90 no.s of 0.5 M3 FRP, with water jacket model BGP	HHLevel
6	ERNAKULAM	MUNCPY	North paravoor	Aerobic Composting bins, MRF, Toilet Block, Urinal block	Community level
7	KASARGODU	GP	Mangalppady	Solid waste treatment plant	Community level
8	THIRUVANANTHAPURAM	CORP	TVM Corp.	100 Kg/day BGP (4 Schools)	Institutional Level
9	KASARGODU	MUNCPY	Kanjagadu	20 KLD STP at Fish Market	Community level
10	THRISSUR	GP	Pariyaram	1. 100 no.s of 0.5 M3 FRP with water jacket BGP 2. 2150 no.s of Bucket compost(General) 3. 100 no.s of Bucket compost(SC)	HHLevel
11	KOLLAM	GP	Sooranadu South	Aerobic Composting unit	Community level
12	KOLLAM	GP	Sooranadu South	MRF	Community level
13	ALAPPUZHA	MUNCPY	Harippadu	Aerobic bin compost	Community level
14	ERNAKULAM	MUNCPY	eeloor	Aerobic bin compost	Community level
15	THRISSUR	GP	Mulamkunnathukavu	Crematorium	Community level
16	ERNAKULAM	MUNCPY	Kalamassery	Biogas plant, Bucket compost	HHLevel
17	KANNUR	MUNCPY	Thalassery	240 No.s of Ring compost units	Community level

Sl.No.	District	Local Body Type	Name of Local Body	Project Description	Type of Project
18	KANNUR	MUNCPY	Thalassery	Renovation of BGPs at fish market & vegetable market, Thalassery	Community level
19	ALAPPUZHA	GP	Chettikulangara	263 no.s of 1 M3 FRP With water jacket model BGP (221 No.s for General Category & 42 No.s for SC/SCT Category)	HHLevel
20	KASARGODU	GP	Kinanoor Karinthalam	Construction of Modern Gas Crematorium	Community level
21	IDUKKI	GP	Kodikulam	65 no.s of 1 M3 capacity, FRP made, with water jacket model BGP	HHLevel
22	THIRUVANANTHAPURAM	GP	Kanjiram kulam	50 Kg/day(15 M3) BGP at Ayurveda Marma Hospital	Institutional Level
23	THIRUVANANTHAPURAM	MUNCPY	Attingal	Renovation of Modern Gas Crematorium	Community level
24	MALAPPURAM	MUNCPY	Kottakkal	LWM- 5 KLD STP at Fish market, Kottakkal	Community level
25	PATHANAMTHITTA	BP	Koyipram	Construction of 1.5M3 (10 Kg/day) BGP in Koyipram Block Panchayath	Community level
26	KOZHIKODU	DP	Kozhikode District Panchayath	40 KLD STP at Purakkattiri Ayurveda Hospital	Institutional Level
27	KOZHIKODU	DP	Kozhikode District Panchayath	150 KLD STP at District hospital vadakara	Institutional Level
28	KASARGODU	GP	Padana	Gas crematorium	Community level
29	THIRUVANANTHAPURAM	BP	Nemom	1). Construction of 50 Kg/day BGP at Block office Compound Nemom	Institutional Level
30	THIRUVANANTHAPURAM	BP	Nemom	2). Construction of 100 Kg/day BGP at Malayankeezhu Health centre.	Institutional Level
31	KANNUR	CORP	Kannur	50 No.s of 0.5 M3, FRP made With Water Jacket model BGP.	HHLevel
32	KOLLAM	GP	Sasthamkotta	1) Proj. - SO 110/18 Construction of Sanitary complex at VHFCK , Market	Community level

Sl.No.	District	Local Body Type	Name of Local Body	Project Description	Type of Project
33	KOLLAM	GP	Sasthamkotta	2) Proj. - SO 154/18 Construction of Aerobic compost plants at 5 various places of Sasthamkotta GP	Community level
34	THIRUVANANTHAPURAM	GP	Elakaman	Ring Compost Unit	HHLevel
35	THRISSUR	MUNCPY	Kodungalloor	1). 343 no.s of 0.5 M3 with water jacket BGP 2). 444 No.s of pipe compost units	HHLevel
36	THRISSUR	CORP	THRISSUR	1113 No.s of 0.5 m3 FRP WWJ BGP	HHLevel
37	ALAPPUZHA	GP	Bharanikkavu	1). 105 No.s of 0.5 m3 BGP(GL) 2). 105 No.s of 0.5 M3 BGP(SCP)	HHLevel
38	THRISSUR	GP	Puthoor	191 No.s of 0.5 M3 FRP with water jacket model BGP	HHLevel
39	KANNUR	GP	Pappinissery	1000 Kg/day capacity BARC Model BGP at Thuruthi waste treatment Plant	Community level
40	THRISSUR	GP	Nadathara	1.A). 285 No.s of 0.5 M3 FRP With Water Jacket BGP B). 222 No.s of Bio Bin unit	HHLevel
41	THIRUVANANTHAPURAM	MUNCPY	Varkala	250 Kg /day BGP at Solid waste treatment plant at varkala municipality.	Community level
42	KOLLAM	GP	thrukkovil vattam	BGP at kannanalloor market	Community level
43	KASARGODU	GP	Balal	Modern Gas Crematorium	Community level
44	KASARGODU	GP	Chemmanadu	355 Nos of FRP with water jacket ,0.5 M3 BGP	HHLevel
45	KANNUR	GP	Madayi	Aerobic composting unit	Community level
46	IDUKKI	GP	Rajakumari	1).Aerobic composting units at Kaganappara School Jn, Kaganappara - Kumbapara JN, Kaganappara- Bison valley Road, Kumbappara-Meppara JN.	Community level
47	IDUKKI	GP	Rajakumari	2). Material recovery facility	Community level

Sl.No.	District	Local Body Type	Name of Local Body	Project Description	Type of Project
48	THIRUVANANTHAPURAM	GP	Vellanadu	500 Kg/day capacity BGP at ESSEL LEYAR POULTRY FARM	Institutional Level
49	KOLLAM	GP	Thrikkovil vattam	100 Nos. of 0.5 M3 FRP made with out water jacket model Bio gas plant.	HHLevel
50	PALAKKADU	GP	Vaniyamkulam	300 No.s of 0.5 M3 FRP with water jacket model BGP	HHLevel
51	KASARGODU	MUNCPY	Kanjagadu	6 No.s of Aerobic composting units at various places of Kanjagadu Municipality	Community level
52	THIRUVANANTHAPURAM	MUNCPY	Neyyattinkara	Revised estimate Aerobic composting unit	Community level
53	KASARGODU	GP	West elery	Modern Gas Crematorium	Community level
54	KASARGODU	GP	East elery	Modern Gas Crematorium	Community level
55	THIRUVANANTHAPURAM	GP	Kalliyoor	1 M3 BGP at MNLP School Kalliyoor	Institutional Level
56	KASARGODU	GP	Kuttikkol	60 no.s of 0.5 M3 FRP with out water jacket model BGP	HHLevel
57	KOTTAYAM	MUNCPY	Erattupettah	Construction of Solid Waste Management Plant at Thevaru para Dumping yard	Community level
58	KOLLAM	GP	Pavithreswaram	1) 285 No.s of 0.5 M3 FRP with water jacket BGP 2) 475 No.s of Ring compost units	HHLevel
59	KOLLAM	GP	Edamulaykkal	1) 110 No.s of 0.5 M3 FRP without water jacket BGP 2) 2200 No.s of Bio digester pot	HHLevel
60	KASARGODU	GP	Delampady	1) 780 No.s of Ring compost units(GL) 2) 440 No.s of Ring compost units(SCP)	HHLevel
61	KOLLAM	GP	Nedumbana	1) 338 No.s of 0.5 M3 FRP without water jacket BGP 2) 455 No.s of Bio digester pot	HHLevel
62	PATHANAMTHITTA	MUNCPY	Adoor	Aerobic composting plants at two places of Parakkodu Market	Community level

Sl.No.	District	Local Body Type	Name of Local Body	Project Description	Type of Project
63	THIRUVANANTHAPURAM	MUNCPY	Varkala	50 Kg/day(15 M3) Portable type BGP at Govt LP School,Varkala.	Institutional Level
64	KASARGODU	GP	Kayyoor cheemeny	Modern Gas Crematorium	Community level
65	THIRUVANANTHAPURAM	BP	Chadayamangalam	installation of Aerobic bin for waste treatment at three various places of chadayamangalam block Panchayath.	Community level
66	MALAPPURAM	DP	Malappuram DP	152 nos of 3 M3 portable type FRP WWJ, BGP at 80 Colonies of Malappuram District	Community level
67	PALAKKADU	MUNCPY	Palakkadu municipality	1500 nos.of Bucket compost units, 500 Nos. of Ring compost units.	HHLevel
68	THRISSUR	GP	Mulloorkara	Aerobic Composting Unit (2 Bins)	Community level
69	THIRUVANANTHAPURAM	CORP	Thiruvananthapuram	Renovation of Aerobic composting units at Ambalammukku,nant hankodu, peroorkada market, kuranvankonan, thirumala, kuthukallinmoodu market	Community level
70	THIRUVANANTHAPURAM	CORP	Thiruvananthapuram	Renovation of BGPs at Palayam Market, Perunelli Market, Kalladi Mukham, Manakkadu H.I. Office, Sreekandeswaram Park, Nalanchira Market	Community level
71	IDUKKI	GP	Nedumkandam	MRF unit at nedumkandam GP	Community level
72	PALAKKADU	MUNCPY	Palakkadu municipality	Chicken Waste Rendering plant	Community level
73	ALAPPUZHA	GP	Cheppadu	Material recovery facility	Community level
74	ALAPPUZHA	GP	Cheppadu	Aerobic Composting Unit (4 Bins)	Community level
75	KANNUR	GP	Chiraykkal	Aerobic composting unit at Neerozhukkum chal, Fish market, Chiraykkal, Kannur	Community level

Sl.No.	District	Local Body Type	Name of Local Body	Project Description	Type of Project
				(10 bins)	
76	THIRUVANANTHAPURAM	MUNCPY	Neyyattinkara	Aerobic composting unit(14 bins)	Community level
77	KOTTAYAM	GP	thrikkodithanam	1. 100 nos of 0.5 m ³ FRP, with water jacket model BGP 2. 988 No.s of Ring composting units 3. 250 no.s of Vermi composting units 4. 200 No.s of pipe compost units	HHLevel
78	PATHANAMTHITTA	GP	Ezhamkulam	910 no.s of portable Bio bin units	HHLevel
79	ERNAKULAM	GP	Pambakkuda	Aerobic composting unit at 1). Onakkoor Lakhsham veedu colony	Community level
80	ERNAKULAM	GP	Pambakkuda	Aerobic composting unit at 2). Elavum para colony	Community level
81	MALAPPURAM	MUNCPY	Pandikkadu	Construction of 75 Kg/day capacity fixed dome BGP at Malabar Special Police Compound	Institutional Level
82	THRISSUR	GP	Venkitang	220 nos of FRP, With water jacket model BGP	HHLevel
83	THIRUVANANTHAPURAM	CORP	Thiruvananthapuram	Revised TS - Aerobic composting unit at perunthanni, Sankhumukham, pettah wards	Community level
84	ERNAKULAM	MUNCPY	Moovattupuzha	Revised TS - Renovation of dumping Yard	Community level
85	THIRUVANANTHAPURAM	BP	Nemom	50 Kg/day capacity Night soil BGP at Vilappil CHC	Institutional Level
86	ERNAKULAM	GP	pallipuram	Aerobic composting units(18 bins) at 9 various places in Pallipuram GP(Near Munambam bus stand, at munambam Fish market, Near SC Community hall, at Karuthala market, At Convent Jn, Near old Panchayath office,	Community level

Sl.No.	District	Local Body Type	Name of Local Body	Project Description	Type of Project
				Near cherayi beach comfort station, Near vet nary Hospital, Near Muzaries beach)	
87	THIRUVANANTHAPURAM	GP	Karumkulam	Installation of aerobic composting unit.	Community level
88	KOLLAM	CORP	Kollam municipal corp	1). Repairing of biogas plants at thevalli market(700 kg/day), Moonnam kuzhi Market(700 kg/day), Slaughter house market (2 no.s @700 kg/day) , Anjalum moodu market(320 kg/day) , kadappakkada market (700 kg/day), pallimukku market (700 kg/day), Eravipuram market(700 kg/day)	Community level
89	KOLLAM	CORP	Kollam municipal corp	2). Repairing of BGPs at Town hall, Collect orate, QSS karithas colony, polayathodu Market, Kavanadu Market .	Community level
90	MALAPPURAM	GP	Peruvalloor	50 Kg/day capacity BGP at Schools	Institutional Level
91	PALAKKADU	BP	Pattambi	75 Kg/day capacity Fixed dome Biogas plant at CHC, Pattambi	Institutional Level
92	KOZHIKODU	GP	onchiyam	1112 no.s of portable biobin units	HHLevel
93	KOZHIKODU	GP	Kodiyathoor	860 No.s of Ring comp[ost units	HHLevel
94	PALAKKADU	GP	Akathethara	Aerobic composting unit at two various places of Akathethara GP	Community level
95	KOLLAM	GP	Nedumbana	310 no.s of 0.5 m3 capacity Household biogas plant	HHLevel
96	MALAPPURAM	GP	Arikkode	Aerobic composting unit (2 bins) near Arikkode Market	Community level
97	KOZHIKODU	GP	Thamarassery	1750 No.s of Bio bin units	HHLevel

Sl.No.	District	Local Body Type	Name of Local Body	Project Description	Type of Project
98	THIRUVANANTHAPURAM	GP	Poovachal	207 no.s of 0.5 M3 FRP with water jacket Biogas plant	HHLevel
99	ERNAKULAM	MUNCPY	Angamali	Aerobic composting unit at Angamali Municipality.	Community level
100	MALAPPURAM	GP	Thanaloor	50 Kg /day capacity BGP at various 5 Schools of malappuram District	Institutional Level
101	THIRUVANANTHAPURAM	MUNCPY	Varkala	Revised TS Maintenance of solid waste treatment plant	Community level
102	ALAPPUZHA	GP	kumarapuram	Aerobic bin compost	Community level
103	KOZHIKODU	MUNCPY	Kozhikode Municipal Corp.	establishing material recovery facility center at various locations	Community level
104	KOZHIKODU	MUNCPY	Kozhikode Municipal Corp.	Renovation of Solid waste treatment plant at Njeliyam parambu	Community level
105	MALAPPURAM	GP	Muthuvalloor	Setting up of 50 Kg/day capacity BGP at chicken stall, owned by Sri. Abdul Nasar	Institutional Level
106	MALAPPURAM	GP	Vazhayoor	Construction of 100 kg/day capacity Fixed dome BGP at Karad G.L.P.S in vazhayoor GP	Institutional Level
107	WAYANADU	MUNCPY	Sulthan Bathery	Setting up of 140 KLD sewage treatment plant at Sulthan Bathery Taluk Hospital, Wayanadu.	Institutional Level
108	PATHANAMTHITTA	BP	Parakkodu	Construction of Gas crematorium at parakkodu block panchayath	Community level
109	KOZHIKODU	GP	Kuruvattoor	960 no.s of ring compost units	HHLevel
110	ERNAKULAM	MUNCPY	Kalamassery	MP LADS- 500 Kg/day capacity Fixed Dome BGP	Community level
111	ERNAKULAM	MUNCPY	Perumbavoor	Suchitwa Perumbavoor- (101 bins, 10 nos of 2 m3 portable type BGPs, 10 sets of (bucket, Ring, pipe, bio digester composts)	Institutional Level
112	THRISSUR	GP	Vadanappali	Installation of aerobic composting unit.	Community level

Sl.No.	District	Local Body Type	Name of Local Body	Project Description	Type of Project
113	KOLLAM	GP	Elamballoor	1) 278 nos of 0.5 m ³ FRP w/o wj BGP 2) 80 no.s of 0.75 m ³ FRP w/o wj BGP	HHLevel
114	IDUKKI	GP	Arakkulam	100 Kg/day capacity BGP at Arakkulam navodaya school.	Institutional Level
115	THIRUVANANTHAPURAM	CORP	Thiruvananthapuram	Revised TS : Renovation of Aerobic composting unit at Chala, Jagathi, Palayam Kannimara Market Etc.	Community level
116	PALAKKADU	MUNCPY	Pattambi	Construction of Aerobic Composting unit(6 bins)	Community level
117	KOZHIKODU	GP	Chathamangalam	2600 no.s of Bucket compost unit	HHLevel
118	WAYANADU	GP	Ambalavayal	MCF & Aerobic Composting Unit	Community level
119	THRISSUR	GP	thrukkoor	Aerobic Composting unit at trukkoor Health Sub-center (including shredding machine), Veterinary Hospital (7 bins)	Community level
120	WAYANADU	DP	Wayanadu	300 Kg/day Capacity Biogas plant at Manandhavadi District Hospital.	Institutional Level
121	PALAKKADU	GP	Nenmara	3 no.s of MRF(including plastic shredding machine, Bailing machine, incinerator), 5 no.s of aerobic bin(10 bins) with shed, 6 no.s of BGP	Community level
122	THRISSUR	MUNCPY	Kodungalloor	Revised TS 32 No.s of 0.5 m ³ FRP WWJ BGPs	HHLevel
123	ALAPPUZHA	GP	Thakazhi GP	199 No.s of FRP WWJ BGPs	HHLevel
124	ERNAKULAM	GP	Pallipuram	3000 Bucket compost unit	HHLevel
125	WAYANADU	GP	Pulppalli	1). 99 No.s of 0.5 M ³ FRP wwj BGP 2). 127 No.s of 1 M ³ FRP WWJ BGPs	HHLevel
126	WAYANADU	GP	Vaithiri	Aerobic composting unit(7 bins) at various institutions in vaithiri GP	Institutional Level
127	ERNAKULAM	MUNCPY	Kalamassery	Aerobic composting	Community

Sl.No.	District	Local Body Type	Name of Local Body	Project Description	Type of Project
				unit at 3 various wards	level
128	ALAPPUZHA	GP	Chingoli	50 Kg/day capacity BGP at Karthikapalli U.P School	Institutional Level
129	KASARGODU	GP	Madhoor	Modern Gas Crematorium	Community level
130	KOLLAM	GP	Ezhukone	Aerobic compost unit (6 bins) at 5 various schools	Institutional Level
131	KOLLAM	GP	Aadhichanalloor	5 units of Aerobic compost at Mailakkadu Jn, 2 units of Aerobic compost near Ethikkara Bridge.	Community level
132	THRISSUR	MUNCPY	Erinjalakkuda	1000 Kg/day capacity BARC Model BGP at exsting Slaughter House in Erinjalakkuda municipality	Institutional Level
133	KANNUR	GP	Padiyoor Kalyad	Aerobic composting unit (7 bins)at various places of Padiyoor Kalyad GP	Community level
134	PALAKKADU	GP	Kodumbu	Windrow compost unit	Community level
135	ALAPPUZHA	GP	Kadakkappalli	2 No.s of 50 Kg/day capacity BGPs at two public places	Community level
136	ALAPPUZHA	GP	thanneermukkam	25 kg/day capacity fixed dome type Bio gas plants at4 various schools	Institutional Level
137	ALAPPUZHA	GP	thanneermukkam	50 kg/day capacity fixed dome type Bio gas plant at Market	Institutional Level
138	PATHANAMTHITTA	GP	Chittar	Aerobic composting units(15 bins) at various places	Community level
139	KANNUR	BP	Thalassery	Aerobic composting unit(6 bins) at various places of thalassery BP	Community level
140	KOTTAYAM	GP	Kadanadu	Construction of Aerobic Composting unit(10 bins)	Community level
141	PATHANAMTHITTA	GP	Chittar	Modern Gas Crematorium	Community level
142	PALAKKADU	GP	Mankara	Aerobic composting unit at priya darshini Auditorium.	Institutional Level
143	ALAPPUZHA	GP	Punnapra thekk	Aerobic composting unit (8 bins) at various places of punnapra	Community level

Sl.No.	District	Local Body Type	Name of Local Body	Project Description	Type of Project
				thekk GP	
144	PATHANAMTHITTA	GP	Vallicode	Aerobic compost unit (4 bins) at Vallicode market	Community level
145	ALAPPUZHA	GP	Karuvatta	Construction of 20 kg/day capacity Fixed dome BGP at G.L.P.S Kumarapuram	Institutional Level
146	ALAPPUZHA	GP	Karuvatta	Construction of 20 kg/day capacity Fixed dome BGP at G.L.P.S Kumarapuram North	Institutional Level
147	ALAPPUZHA	GP	Karuvatta	Construction of 20 kg/day capacity Fixed dome BGP at G.L.P.S Karamuttu	Institutional Level
148	THIRUVANANTHAPURAM	BP	Vamanapuram	75 kg/day capacity Fixed dome Biogas plant at CHC, Palodu	Institutional Level
149	KOLLAM	MUNCPY	Karunagapally	Construction of Modern gas crematorium	Community level
150	ERNAKULAM	GP	Kanjoor	189 nos of 1 m ³ FRP WWJ BGP	HHLevel
151	MALAPPURAM	GP	Thalakkadu	1. 75 Kg/ day capacity fixed dome type BGP at Thalakkadu 2. 200 Kg/day capacity Fixed dome type BGP at PHC premises	Community level
152	KOZHIKODU	MUNCPY	Vadakara	1. 500 Nos of 0.5 M ³ FRP WWJ BGP 2. A) 2500 Nos of Ring compost units B) 1000 Nos of Bio Bin Units C) 1550 Nos of Bucket Compost units	HHLevel
153	PALAKKADU	GP	Elavanchery	10 nos of 1 m ³ BGP	Institutional Level
154	KANNUR	BP	Peravoor	Construction of Aerobic compost units (2 bins)	Community level
155	KOLLAM	GP	Poruvazhi	Construction of Aerobic compost units (8 bins) at chakkuvalli market a& edakkadu	Community level
156	ALAPPUZHA	GP	chingoli	50 Kg/ day capacity fixed dome type BGP	Institutional Level

Sl.No.	District	Local Body Type	Name of Local Body	Project Description	Type of Project
157	THIRUVANANTHAPURAM	MUNCPY	THIRUVANANTHAPURAM Corp.	Revised TS : Construction of Aerobic compost units/MRF (11 bins) at Pangodu, Poojappura wards	Community level
158	ERNAKULAM	GP	Mulamthuruthy	Construction of 2 m ³ Ferrocement type fixed dome BGP at technical High school Mulamthuruthy	Institutional Level
159	KANNUR	MUNCPY	Aanthoor	Aerobic compost unit(4 bins) at parassinikkadavu HSS & Morazha GHSS	Community level
160	THRISSUR	GP	Kadavallor	SWM Plant - Composting, 2m ³ Capacity FRP WWJ model portable BGP	Community level
161	PALAKKADU	GP	Pirayiri	1. Construction of 50 kg/day capacity floating dome type BGP at GLPS Pirayiri 2. Construction of 50 kg/day capacity floating dome type BGP at VMUPS Kallekode 3. 4 M ³ FRP WWJ portable BGP at Kodunthirappully LPS	Institutional Level
162	PALAKKADU	GP	Pirayiri	1. Construction of 150 kg/day capacity fixed dome type BGP at Pirayiri Community Hall	Institutional Level

SUCHITWA MISSION
SWARAJ BHAVAN, BASEMENT FLOOR (-1), NANTHENCODE P.O., THIRUVANANTHAPURAM - 695033
BALANCE SHEET AS ON 31-03-2018

LIABILITIES	Amount (Rs.)	Current Year 2017-18	ASSETS	Amount (Rs.)	Current Year 2017-18
<u>Capital Reserve</u>			<u>Fixed Assets</u>		
As on 01.04.2017	23,13,669.00		- Schedule B		24,91,190.80
Add-Additions During the Year	7,23,303.00				
Less-Depreciation During the Year	5,45,781.20	24,91,190.80			
<u>Unutilised Fund</u>			<u>Current Assets</u>		
As On 01.04.2017	126,55,938.00		Security Deposit	30,000.00	
Add-Unutilised Fund For The Current Year	1136,50,228.57	1263,06,166.57	Cash Balance	1303,95,983.57	1304,25,983.57
<u>Current Liabilities</u>					
EMD Payable	28,15,000.00				
Expenses Payable	11,65,109.00				
Provident Fund & TDS Payable	1,39,708.00	41,19,817.00			
Total		1329,17,174.37	Total		1329,17,174.37

SUCHITWA MISSION

SWARAJ BHAVAN, BASEMENT FLOOR (-1), NANTHENCODE P.O., THIRUVANANTHAPURAM - 695033

INCOME AND EXPENDITURE ACCOUNT FOR THE YEAR ENDED 31-03-2018

EXPENDITURE	Amount (Rs.)	Current Year 2017-18	INCOME	Amount (Rs.)	Current Year 2017-18
<u>Plan Fund</u>			<u>Plan Fund</u>		
Solid Waste Management in Urban Areas	192,83,605.00		Grant Received	2452,39,000.00	
Solid Waste Management in Rural Areas	247,47,453.00		Other Receipts	56,643.00	
Pre Monsoon Cleaning Activity in Urban Areas	378,38,595.00			2452,95,643.00	
Pre Monsoon Cleaning Activity in Rural Areas	1100,00,000.00		Less-Utilised Fund	955,51,301.55	1497,44,341.45
Liquid Waste Management IEC,Capacity Building Workshop	284,48,320.00				
Haritha Kerala Mission	26,950.00				
Sanitation award	10,000.00				
Digital Campaign	88,500.00				
Awareness Creation	10,000.00				
Policy Guidelines For SLWM	30,000.00				
Campaign And PR	9,75,809.00				
Study Research On Material Use And Waste	29,000.00				
Septage Treatment Plan	10,00,000.00				
Mobile Application	3,96,750.00				
Administrative Expenses	189,28,846.00				
Depreccation	5,45,728.45				
Plastic Shredding Unit	19,70,000.00				
	2577,28,700.45				
Less-Refund Of Plan Fund	1079,84,359.00	1497,44,341.45			
			<u>Communication & Capacity Development Unit</u>		
<u>Communication & Capacity Development Unit</u>			Interest Excess Fund Utilised	97,420.00	
HRD Expenses	1,02,483.00			9,06,398.00	10,03,818.00
Establishment cost	8,09,572.00				
IEC	1,10,301.00				
Nirmithi Kendra - Training	-				-
Miscellaneous Expenses	5,900.00				
	10,28,256.00				

Less- Refund Received	24,438.00	10,03,818.00			
<u>Swachh Bharat Mission (Gramin)</u>			<u>Swachh Bharat Mission (Gramin)</u>		
IEC	53,99,787.00		Grant Received	16337,05,000.00	
Administrative Cost	122,45,112.00		Interest	7,41,155.50	
Travelling charges	-			16344,46,155.50	
Workshop	64,602.00		Less-Utilised Fund	57,08,218.75	16287,37,936.75
Audit Fees	1,65,200.00				
Second Phase Training program	10,00,000.00				-
Advertisement charges	6,93,272.00				
IHHL	16099,53,064.00				
Deprecitaion	52.75				
Professional Fee TO CMD	4,76,626.00				
Review Meeting	1,32,937.00				
Miscellaneous Expenditure	63,224.00				
	16301,93,876.75				
Less- Refund	14,55,940.00	16287,37,936.75	<u>Swachh Bharat Mission (Urban)</u>		
<u>Swachh Bharat Mission (Urban)</u>			Interest Excess Fund Utilised	21,34,141.00	
IHHL	25,42,145.00			280,77,326.00	302,11,467.00
IEC	251,48,639.00				
Capacity Building	33,93,690.00				
	310,84,474.00				
Less-Refund	8,73,007.00	302,11,467.00	<u>UNICEF Childrens' Fund</u>		
<u>UNICEF Childrens' Fund</u>	-		Fund from Government	-	
Documentary for ODF	-			-	
-					
-					
-					
<u>CSR Fund</u>			<u>CSR Fund</u>		
Advances to Dist. Suchitwa Missions	1,63,800.00		Grant Received	50,00,000.00	
Less-Refund	1,69,755.00	5,955.00	Interest	2,86,445.00	
				52,86,445.00	
			Less-Utilised Fund	52,92,400.00	5,955.00

Excess of Income over Expenditure		-			
Total		18096,91,608	Total		18096,91,608

SUCHITWA MISSION
SWARAJ BHAVAN, BASEMENT FLOOR (-1), NANTHENCODE P.O., THIRUVANANTHAPURAM - 695033
RECEIPTS AND PAYMENTS ACCOUNT FOR THE YEAR ENDED 31-03-2018

RECEIPTS	Amount (Rs.)	Current Year 2017-18	PAYMENTS	Amount (Rs.)	Current Year 2017-18
Opening Balance		7680,64,412.07	<u>Plan Fund</u>		
<u>Plan Fund</u>			Solid Waste Management in Urban Areas	192,83,605.00	
Grant - Government of Kerala-Rural	1660,50,000.00		Solid Waste Management in Rural Areas	247,47,453.00	
Grant - Government of Kerala- Urban	791,89,000.00		Pre Monsoon Cleaning Activity in Urban Areas	378,38,595.00	
Plan Fund Refund	1079,84,359.00		Pre Monsoon Cleaning Activity in Rural Areas	1100,00,000.00	
Other Receipts	56,643.00	3532,80,002.00	IEC, Capacity Building Workshop	133,99,144.00	
			Liquid Waste Management	284,48,320.00	
			Purchase Of Laptop	6,04,753.00	
			Purchase Of Furniture	86,460.00	
			Sanitation award	10,000.00	
			Policy Guidelines For SLWM	30,000.00	
			Haritha Kerala Mission	26,950.00	
			Waste Summit	-	
			Inaguration Of 13th Year plan	-	
			Study Research On Material Use And Waste	29,000.00	
			Septage Treatment Plan	10,00,000.00	
			Consultancy Charges to KITCO & PR Consultancies	-	
			Campaign And PR	9,75,809.00	
			Awareness Creation	10,000.00	
			Digital Campaign	88,500.00	
			Capacity Development (Urban)	-	
			Mobile Application	3,96,750.00	

			Administrative Expenses	192,68,938.00	
			EMD Repaid	-	
			Plastic Shredding Unit Excess Of Utilised Fund Refunded	19,70,000.00	
				4346,45,099.00	6928,59,376.00
<u>Communication & Capacity Development Unit</u>			<u>Communication & Capacity Development Unit</u>		
Interest	97,420.00		HRD Expenses	1,02,483.00	
Refunds received	24,438.00	1,21,858.00	Establishment cost Nirmithi Kendra - Training	8,09,572.00	
				-	
			IEC Miscellaneous Expenses	1,10,301.00	-
				5,900.00	10,28,256.00
<u>Swachh Bharat Mission (Gramin)</u>			<u>Swachh Bharat Mission (Gramin)</u>		
Interest	7,41,155.50		IEC	53,99,787.00	
<u>Grant Received</u>			Administrative Cost	122,45,112.00	
Refund From District Fund Retained For office Purpose	123,16,000.00		Travelling charges	-	
IEC	40,84,263.00		Workshop	64,602.00	
Capacity Building	40,84,263.00		Purchase Of scanner	32,090.00	
Administrative Expenses	32,67,410.00		ODF Ceremony	-	
IHHL	16099,53,064.00		Refund to Karakulam GP	-	
	16337,05,000.00		Advances to Dist. Suchitwa Missions	-	
Fund from Executive Officer National Games	-		Audit Fees	1,65,200.00	
Refund Of Audit Fees	10,112.00		Second Phase Training program	10,00,000.00	
Refund of fund for Online Data Entry Work			Advertisement charges	6,93,272.00	
Refund Of fund for Admin Cost	14,45,828.00	16359,02,095.50	IHHL	16099,53,064.00	
			EMD Released	20,000.00	
			Professional Fee TO CMD	4,76,626.00	
			Stationaries	-	
			Review Meeting	1,32,937.00	
			Miscellaneous Expenditure	63,224.00	16302,45,914.00
<u>Swachh Bharat Mission (Urban)</u>			<u>Swachh Bharat Mission (Urban)</u>		
Grant - Government of India					

Grant - Government of Kerala Share			IHHL	25,42,145.00	
IEC 2016-17			Excess Of Utilised Fund Refunded	2570,51,813.00	
Interest	21,34,141.00		IEC	251,48,639.00	
Refund Of Subsidy	8,73,007.00	30,07,148.00	Capacity Building	33,93,690.00	2881,36,287.00
<u>Girls Friendly Project</u>					
Refund		6,000.00	<u>Girls Friendly Project</u> Excess Of Utilised Fund Refunded		6,000.00
<u>Sachar Project</u>		-	<u>Sachar Project</u> Excess Of Utilised Fund Refunded		2,01,064.00
-					
-					
<u>Eco Restoration Project</u>		-	<u>Eco Restoration Project</u> Excess Of Utilised Fund Refunded		33,73,678.00
Refund from SEUF		4,00,000.00			
<u>Integrated Low Cost Sanitation</u>			-		
Grant - Govt. of India-NGO towards cost of ILCS		-	<u>Integrated Low Cost Sanitation</u> Excess Of Utilised Fund Refunded		184,82,000.00
-					
<u>City Sanitation Plan</u>		-	<u>City Sanitation Plan</u> Excess Of Utilised Fund Refunded		8,00,000.00
-					
-					
<u>Kuttanadu Package</u>		-	<u>Kuttanadu Package</u> Excess Of Utilised Fund Refunded		41,401.00
-					
-					
<u>UNICEF Childrens' Fund</u>		-	<u>UNICEF Childrens' Fund</u> Documentry for ODF		-
Fund from UNICEF	-	-			
-					
<u>CSR Fund</u>			<u>CSR Fund</u>		1,63,800.00
Interest	2,86,445.00		Advances to Dist. Suchitwa Missions		
Refund from DSM Fund From Kochin shipyard and KSIDC	1,69,755.00		-		
Grant -Beverages Corporation	50,00,000.00	54,56,200.00	-		
Other Fund					
Interest	-		<u>Other Fund</u> Excess Of Utilised Fund Refunded		5,03,956.00
Prize Money	-	-			

			Closing Balance		1303,95,983.57
Total		27662,37,715.57	Total		27662,37,715.57